

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. ชุดกิจกรรม
5. การอ่าน
6. การเขียนสะกดคำ
7. ประสิทธิภาพ
8. ค่าดัชนีประสิทธิผล
9. ความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1. งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2. งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 12) ได้กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ
ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง
ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 44 - 45) ได้กล่าวถึง สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และ
ตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้
ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน
ตัวชี้วัดชั้นปี

1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง

คด่องแคล่ว

2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผล

ประกอบ

5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ
8. อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ

9. มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 9 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ
ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. คัดลายมือด้วยบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชัดเจน
3. เขียนบันทึกประจำวัน
4. เขียนจดหมายลาครู
5. เขียนเรื่องตามจินตนาการ
6. มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้ และความบันเทิง
2. บอกสาระสำคัญจากการฟัง และการดู
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
4. พูดแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
5. พูดสื่อสารให้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์
6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง
ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ
2. ระบุนิحد และหน้าที่ของคำในประโยค
3. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ
3. แต่งประโยคง่ายๆ

5. แต่งคำคล้องจอง และคำขวัญ

6. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. ระบุข้อคิดเห็นที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. รู้จักเพลงพื้นบ้าน และเพลงกล่อมเด็ก เพื่อปลูกฝังความชื่นชม
วัฒนธรรมท้องถิ่น
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน
4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ได้กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่าต้องสามารถ
 1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ
ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล
ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย
จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสือ
อย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน
 2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย เขียนบันทึก
ประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ
และมีมารยาทในการเขียน
 3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูด
แสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์ และพูดแนะนำ
หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
 4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำ
แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้
เหมาะสมกับกาลเทศะ
 5. เข้าใจและสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้
ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี วรรณกรรมที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน
เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำ

บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 39)

สรุปได้ว่า มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี เป็นกรอบที่กำหนดไว้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากคุณภาพของผู้เรียนที่หลักสูตรต้องการนั้น เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดชั้นปีที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ทั้งสิ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด มาออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

การเรียนรู้แบบร่วมมือ

ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Co-operative Learning Method) ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 34) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือสามารถนำไปใช้ได้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิผลยิ่งกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกันและความร่วมมือภายในกลุ่ม

อารี สัมหลวี (2534 ; อ้างถึงใน กาญจนา ลาภบุญเรือง, 2544 : 26) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 2-6 คน โดยไม่เกิน 6 คน เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ (Cognitive) ทางด้านอารมณ์ จิตใจ (Affective) และช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อนๆ ยอมรับในความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน รวมทั้งทักษะทางสังคม (Social Skill) ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

อาร์ท และนิวแมน (Artzt and Newman, 1990; อ้างถึงใน กาญจนา ลาภบุญเรือง, 2544 : 26) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีที่ผู้เรียนทำการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายของสมาชิก ทุกคนจึงต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหา ครูไม่ใช่เป็นแหล่งความรู้ที่คอยป้อนแก่นักเรียน แต่จะมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ จัดหา และชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียน ตัวนักเรียนเองจะเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้

ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 134) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้

โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างอย่างชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทิสนา แคมมณี (2550 : 98) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 - 6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2551 : 33) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน เป็นการแบ่งกลุ่มที่มีโครงสร้างชัดเจน กล่าวคือ ภายในกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน คือ ผู้เรียนที่มีความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความสนใจ นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาดังแต่คริสต์ศักราช 1970 โดยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มบรรลุจุดประสงค์อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและสร้างความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem)

คาราณี โพธิ์ไพร (2552 : 29) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันมากกว่าการแข่งขันกันในกลุ่ม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้สูงสุดทั้งแก่คน และผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดการพึ่งพากันอย่างสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วย เด็กเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 2 คน และเด็กอ่อน 1 คน สมาชิกทุกคนในกลุ่มทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ศุวิทย์ มุตคำ และอรทัย มุตคำ (2545 : 134) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ว่ามีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. การมีความสำคัญที่เกี่ยวเนื่องกันในทางบวก (Positive Interdependence)

หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขันกัน มีการใช้วัสดุ อุปกรณ์และข้อมูลต่างๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลเท่าเทียมกัน

2. การปฏิบัติสัมพันธ์กันอย่างไรก็ดีระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to Face Promotion Interaction) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่เพียงใด โดยที่จะสามารถทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตการณ์ทำงาน การสอบปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะระหว่างกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควร จะได้รับการฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะ การเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจ ในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงาน ตามแผน ประเมินผลงานและปรับปรุงงานร่วมกัน

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1990 : 105 - 107 ; อ้างถึงใน สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2551 : 36) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ 4 ประการ ดังนี้

1. สมาชิกทุกคนต้องสำนึกเสมอว่าความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสำเร็จของ สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. ต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิด และสมาชิกที่มีความสามารถสูงต้องช่วยเหลือสมาชิกที่มีความสามารถต่ำ

3. สมาชิกทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างแท้จริง เพื่อจะได้มีโอกาสบรรลุถึงทักษะและความรู้ให้ได้มากที่สุด โดยมี การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้จะสามารถพัฒนาทักษะความรู้ได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบต่างเรียน

4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องสามารถแสดงทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้น สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ มีความมุ่งมั่น มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง ในการดำเนินกิจกรรม จึงจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทศนีย์ ศุภเมธี (2539 : 141) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่ม มีความรู้ในเรื่องที่เรียนนั้นอย่างแท้จริง ทุกคนจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม และมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันและกัน มีการช่วยเหลือกันและกัน ในกลุ่มและทุกคนได้ความรู้เท่าๆ กันบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน
 2. นักเรียนในกลุ่มรับผิดชอบร่วมกัน ต้องช่วยกันเรียน ช่วยกันทำงานให้เสร็จตามจุดมุ่งหมาย โดยมีการพึ่งพาศักยภาพกันและกันในทางบวก ให้ทุกคนในกลุ่มตระหนักว่าความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนขึ้นอยู่กับความสำเร็จของคนอื่นๆ ในกลุ่มด้วย ดังนั้นทุกคนต้องช่วยเหลือกันและกันในกลุ่ม
 3. นักเรียนทุกคนต้องทำงานด้วยกัน และทุกคนต้องมีปฏิริยาส่งเสริมซึ่งกันและกัน เช่น การใช้ท่าทางและคำพูด การให้กำลังใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 4. นักเรียนทุกคนต้องรู้บทบาทของตนเอง ต้องเรียนรู้ทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Interpersonal and Small Group Skills) และปฏิบัติตามบทบาทที่ตนเองรับผิดชอบได้
 5. นักเรียนในกลุ่มต้องสามารถวิเคราะห์การทำงานกลุ่ม ประเมินผลและปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้
 6. นักเรียนต้องปฏิบัติตนด้วยดีด้วยอาศัย และมีบทบาทในสังคม
- คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 30) กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ทุกคนภายในกลุ่มจะมีการช่วยเหลือกัน สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน และรับผิดชอบต่องานของกลุ่ม โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานเท่าๆ กัน

สรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรู้ ร่วมกันรับผิดชอบ ทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยยึดหลักการพึ่งพาศักยภาพกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานนั้นๆ อย่างเท่าเทียมกัน

ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 35) ได้เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. **ขั้นเตรียม** กิจกรรมในขั้นเตรียม ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 2 - 6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ่งวัตถุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานพื้นฐานสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. **ขั้นสอน** ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. **ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขณะที่ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่างๆ กัน เช่น แบบ Jigsaw , TGT , STAD เป็นต้น และในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่งๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลายๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. **ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลงานปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. **ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 31) กล่าวถึงขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือทุกรูปแบบจะคล้ายกัน คือ มีขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กรมวิชาการ (2543 : 41) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อนักเรียน ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกๆ คนร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มทุกๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็นและลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด

นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาก การวิเคราะห์และการตัดสินใจ

5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

จันทรา ดันติพงสานุรักษ์ (2543 : 38) กล่าวสรุปประโยชน์การเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกเพราะทุกคนร่วมมือกันในการทำงานกลุ่มทุกๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน เด็กเก่งจะรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักเสียสละเวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของสมาชิกด้วยกัน

3. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็นลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน

4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิดการระดมความคิดนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ

5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจซึ่งกันและกัน

6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับเพื่อน สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

7. ช่วยยกระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้งชั้น การที่นักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้านักเรียนเก่งจะเกิดความดีใจยินดี ในขณะที่เด็กที่เรียนช้าจะเรียนรู้ความคิดรวบยอดจากเพื่อนที่เรียนเก่งซึ่งใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกันในการอธิบาย ทำให้เข้าใจง่ายขึ้นกว่าเรียนกับครู

8. ช่วยลดปัญหาวินัยในชั้นเรียน ทุกคนในห้องเรียนจะยอมรับ ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ลดปัญหาความก้าวร้าวรุนแรง
 เอปส์เทิน (Epstein. 1991 : 13 ; อ้างถึงใน สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. 2551 : 39) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้เรียน
2. ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม
3. สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้หลายระดับ
4. สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ทุกกลุ่มอายุ
5. ส่งเสริมความรับผิดชอบตนเองและความรับผิดชอบต่อกลุ่ม
6. หลีกเลี่ยงการครอบงำของสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มทำให้เกิดการยอมรับ

และความเข้าใจจากสมาชิก

7. ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม

คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 32) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา ด้านทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน และด้านความรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้ตนเองมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา กล้าคิด กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ด้านทักษะทางสังคม การทำงานเป็นกลุ่ม การอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เทคนิคของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นที่นิยมและแพร่หลาย และที่นำมาใช้ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ซึ่งวัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2542 : 36 - 40) ได้กล่าวถึงเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นิยมใช้ ดังนี้

1. เทคนิค Jigsaw เป็นเทคนิคจากแนวคิดการต่อภาพ การสอนแบบนี้ นักเรียนจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อย นักเรียนศึกษาเป็นกลุ่มเนื้อหาย่อยเดียวกันกับเพื่อน พร้อมทั้งจะกลับมาอธิบายหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม นิยมใช้กับเนื้อหาวิชาจากตำราเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย

2. เทคนิค TGT (Teams Games Tournament) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนได้ศึกษาประเด็นปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียว หรือคำตอบที่ถูกต้องชัดเจน เช่น

การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้ภาษา ภูมิศาสตร์และทักษะการใช้แผนที่ และความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์

3. เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division) เป็นเทคนิคที่พัฒนาเพิ่มเติมมาจาก TGT ใช้ได้กับทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคมเป็นสำคัญ

4. เทคนิค TAI (Team Assisted Individualization) เป็นเทคนิคที่ผสมผสานกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือและการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ลงมือกระทำตามความสามารถของตนเอง และส่งเสริมร่วมมือกันภายในกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมนี้เน้นการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลมากกว่าการเรียนรู้ลักษณะกลุ่ม ผู้เรียนทำงานในระดับความสามารถของตนเอง เมื่อทำงานในส่วนของตนเองสำเร็จจึงไปจับคู่หรือกลุ่มทำงาน

5. เทคนิค GI (Group Investigation) เป็นเทคนิคที่เน้นให้ผู้เรียนทำโครงการกลุ่ม หรือทำงานที่ครุมอบหมายให้ โดยเน้นการศึกษาค้นคว้า สืบเสาะหาความรู้ในเรื่องที่สนใจร่วมกัน

6. เทคนิค LT (Learning Together) วิธีนี้จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson) เป็นผู้เสนอในปี ค.ศ. 1975 ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 เขาเรียกรูปแบบนี้ว่า วงกลมการเรียนรู้ (Circles of Learning) เทคนิคนี้กำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้ผู้เรียนทำผลงานเป็นกลุ่มผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเอกสาร การแบ่งเวลาที่เหมาะสม และเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการสอนเนื้อหาวิชาที่มีโจทย์ปัญหาการคำนวณ หรือการฝึกในห้องปฏิบัติการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ L.T. (Learning Together)

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบ L.T. ไว้ดังนี้

ทศนา แจมมณี (2550 : 270) ได้จัดกระบวนการสอนแบบ L.T. คือ “Learning Together” ซึ่งมีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อน ดังนี้

1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) กลุ่มละ 4 คน
2. กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาพร้อมกันโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาท

หน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น

สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ

เมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อหรือแต่ละส่วนเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กัน ในการทำโจทย์ข้อถัดไปทุกครั้งจนเสร็จแบบฝึกทั้งหมด

3. แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือว่าเป็นผลงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับ และเข้าใจแบบฝึกหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว

4. ตรวจสอบคำตอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รางวัลหรือคิดประกาศไว้ในบอร์ด

สถาบันพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา (2551 : 36 - 42) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ L.T. จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้

1. สร้างความรู้สึกร่วมกัน (Positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ
 - 1.1 กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (Mutual Goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน
 - 1.2 การให้รางวัลรวม เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่มได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม (Joint Rewards) สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนพิเศษอีกคนละ 5 คะแนน
 - 1.3 ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูล (Share Resources) ครูอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่าน โดยแบ่งเอกสารออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
 - 1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (Assigned Roles) งานที่มอบหมายแต่ละงานอาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ครูอาจกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้ถามคำถาม ผู้ตรวจสอบ ผู้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันคิดหาคำตอบและผู้จดบันทึกคำตอบ
2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face-To-Face Interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน
3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูอาจจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินเป็นระยะ สุ่มสมาชิกของกลุ่มให้ตอบคำถามหรือรายงานผลการทำงาน สมาชิกทุกคนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม
4. ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (Social Skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสาร และทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
5. จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group Processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมิน

การทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น จากหลักการดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ Learning Together ที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม ในขณะที่ทำงานนักเรียนช่วยกันคิดและช่วยกันตอบคำถาม พยายามทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและทุกคนเข้าใจที่มาของคำตอบ ให้นักเรียนขอความช่วยเหลือจากเพื่อนก่อนที่จะถามครู และครูชมเชยหรือให้รางวัลกลุ่มตามผลงานของกลุ่มเป็นหลัก

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบ L.T.

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2551 : 33 - 46) ได้กล่าวถึงการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ L.T. ไปใช้ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์การสอนให้ชัดเจน
2. จัดกลุ่มให้มีขนาดไม่เกิน 6 คน หากนักเรียนยังไม่พร้อมต่อการเรียนแบบร่วมมือ ควรใช้กลุ่มที่มีขนาดเล็ก เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด นักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีเพศหญิงและเพศชาย แต่ในบางครั้งการจัดนักเรียนที่มีความสามารถเหมือนกันเข้ากลุ่มเดียวกันเพื่อฝึกทักษะก็สามารถทำได้
3. จัดให้นักเรียนนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวง เพื่อให้สามารถสื่อสารพูดคุยกันได้ง่าย
4. จัดเอกสารหรือสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น จัดเอกสารให้กลุ่มละชุดเดียว เพื่อให้นักเรียนแบ่งกันดู แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยให้แต่ละคนรับผิดชอบในการอ่าน และทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มต้องพึ่งพาช่วยเหลือกัน ทำให้กลุ่มของตนเป็นกลุ่มที่ชนะ
5. กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพากัน ตัวอย่างบทบาทในการทำงานกลุ่มได้แก่ ผู้สรุปย่อ ทำหน้าที่สรุปบทเรียน ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่สอบถามเพื่อนสมาชิก ผู้กระตุ้น ทำหน้าที่ส่งเสริมชักชวนให้เพื่อนสมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น ผู้บันทึก ทำหน้าที่จดบันทึกการตัดสินใจของกลุ่มหรือรายงานของกลุ่ม ผู้สังเกต ทำหน้าที่ตรวจสอบความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม
6. อธิบายงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ
7. แจงเงื่อนไขเพื่อจัดสภาพให้เกิดความเกี่ยวพันกันในเรื่องของเป้าหมายร่วม อาจทำได้โดยกำหนดให้กลุ่มผลิตผลงานร่วมกันเพียง 1 ชิ้น หรือให้รางวัลกลุ่มจากผลงานของสมาชิกแต่ละคน
8. จัดสภาพให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของแต่ละคน ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมให้กับกลุ่ม เช่น ครูจัดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูสุ่มเลือกสมาชิกของคนใดคนหนึ่งขึ้นมา รายงานผลงานของกลุ่ม หรือครูเลือกผลงานของสมาชิกคนใดคนหนึ่งมาเป็นตัวแทนของกลุ่มแล้ว

ให้คะแนนกลุ่มจากผลงานของสมาชิกคนนั้น เป็นต้น

9. จัดสภาพให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม เป็นต้นว่าให้ถามเพื่อนกลุ่มอื่นได้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ

10. อธิบายเกณฑ์ของความสำเร็จ การให้คะแนนควรเป็นแบบอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม สำหรับกลุ่มแบบแตกต่าง (Heterogeneous Groups) เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแต่ละกลุ่มจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

11. ระบุพฤติกรรมที่คาดหวัง ในระยะแรกพฤติกรรมที่คาดหวัง คือ ให้อยู่กับกลุ่มถามชื่อเพื่อนสมาชิกในพฤติกรรมระดับที่ซับซ้อนขึ้น ได้แก่ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย ทุกคนเข้าใจ และเห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่ม

12. ระหว่างที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ครูมีบทบาท ดังนี้

12.1 สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการแก้ไขหากนักเรียนประสบปัญหาในการทำงานหรือปัญหาเกี่ยวกับการร่วมมือกัน

12.2 ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ครูจำเป็นต้องเข้าไปแทรกในระหว่างการทำงาน ของนักเรียนเป็นครั้งคราว เพื่อชี้แจงคำสั่ง เพื่อตอบปัญหาข้อสงสัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น พูดคุย และเพื่อสอนทักษะการเรียนรู้

12.3 สอนทักษะการร่วมมือเพื่อให้สื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13. สรุปบทเรียน โดยนักเรียนและครู

14. นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่มและหาแนวทางแก้ไขปัญหาการทำงานในครั้งต่อไป

15. การประเมินผล

15.1 ประเมินผลงานของนักเรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ได้คะแนนเท่ากัน ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนร่วมมือกัน หรือให้แรงเสริมแบบร่วมมือไปพร้อมกับการให้แรงเสริมรายบุคคล โดยให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากผลงานของแต่ละคนและให้รางวัลกลุ่มจากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม หรือนักเรียนได้คะแนนของตนเองรวมกับคะแนนพิเศษ (Bonus Points) ที่ได้จากจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

15.2 ประเมินการทำงานของกลุ่มจากการสังเกตระหว่างเรียน และการอภิปรายในชั้นกระบวนกรกลุ่ม

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค L.T. เป็นเทคนิคที่เน้นความร่วมมือกันในการทำงาน โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4 คน ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยคนเก่ง คนปานกลางและคนอ่อน ทุกคนมีหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่ม มีการเสริมแรง

ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากผลงานของแต่ละคนและให้รางวัลกลุ่ม จากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม หรือนักเรียน ได้คะแนนของตนเองรวมกับคะแนนพิเศษ (Bonus Points) ที่ได้จากจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิค L.T. เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ง่ายไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และเป็นการเน้นความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม โดยคนเก่งช่วยเหลือคนอ่อนร่วมมือ ร่วมใจกันในการทำงานโดยมีรางวัล คือ คะแนนเป็นการเสริมแรงทั้งรายกลุ่มและรายบุคคลโดยมี รูปแบบในการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชั้นเตรียม แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ครูแนะนำทักษะในการเรียน ร่วมกัน แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มแล้วแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ส่วนการแบ่งกลุ่มแบ่งโดยการเรียงอันดับคะแนนจากคนที่ได้คะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด ตามลำดับ แล้วจัดกลุ่มตามอันดับที่ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การจัดกลุ่มเรียงอันดับคะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด

ระดับความสามารถ	กลุ่มที่			
	1	2	3	4
เก่ง	1	2	3	4
ปานกลาง	8	7	6	5
ปานกลาง	9	10	11	12
อ่อน	16	15	14	13

จากตาราง 1 กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย นักเรียนที่สอบได้ลำดับที่ 1,8,9,16 กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย นักเรียนที่สอบได้ลำดับที่ 2,7,10,15 กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย นักเรียนที่สอบได้ ลำดับที่ 3,6,11,14 และกลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย นักเรียนนักเรียนที่สอบได้ลำดับที่ 4,5,12 และ 13 ตามลำดับ

ขั้นที่ 2 ชั้นสอน ครูทบทวนความรู้พื้นฐานที่จำเป็นแก่นักเรียน สอนเนื้อหาใหม่ และแนะนำแหล่งข้อมูล มอบหมายภาระงานให้แก่แต่ละกลุ่ม อธิบายขั้นตอนการทำงาน กำหนดเวลา ในการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ครูแจกชุดกิจกรรมกลุ่มละ 1 ชุด แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่สมาชิกในกลุ่มดังนี้

คนที่ 1 อ่านคำสั่ง ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม หรือโจทย์

คนที่ 2 คิดวิเคราะห์ และเขียนวิธีการคิดหาคำตอบ

คนที่ 3 คิดวิเคราะห์ และเขียนวิธีการคิดหาคำตอบ

คนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ

ทุกคนปฏิบัติตามขั้นตอนตามหน้าที่ แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบเพียง 1 ชุด เป็นผลงานของกลุ่ม ซึ่งทุกคนในกลุ่มจะได้คะแนนเท่ากัน สมาชิกภายในกลุ่มจะมีการหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันในคำถามข้อต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบและทดสอบ ครูตรวจผลงานกลุ่ม หรืออาจสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน หรือทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลไม่มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปทบทวนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวน ครูประเมินผลพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ถ้าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการทดสอบย่อยให้นำคะแนนของทุกคนมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม ให้การเสริมแรงแก่กลุ่มที่ได้คะแนนกลุ่มมากที่สุด โดยการให้คำชมเชย ให้รางวัล หรือคิดรายชื่อกลุ่มคนเก่งวันนี้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน และให้กำลังใจกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

แผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้
 วัฒนาพร ระจิบทุกษ์ (2542 : 2) ได้กล่าวว่า แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำลี รักสุทธี (2544 : 78) ได้กล่าวว่า แผนการสอน คือ การนำรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล เพื่อใช้สอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยกำหนดเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ของการเรียนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น

รุจิรี ภู่อาระ (2545 : 159) ได้กล่าวว่า แผนการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือแนวทาง ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ แผนการเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถตอบคำถามได้ว่า

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง
2. จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะให้นักเรียนบรรลุตาม จุดประสงค์
3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึง นักเรียนเป็นผู้จัดการทำเอง
4. จะใช้สื่อหรืออุปกรณ์อะไร จึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์
5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 205) ได้กล่าวว่า แผนการสอน คือ แผนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกันระหว่าง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุพล วังสินธุ์ (2536 : 6) กล่าวว่า แผนการสอนเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พอสรุปความสำคัญได้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสาน ความรู้ และจิตวิทยาการศึกษา
 2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจ ในการสอนได้ตามเป้าหมาย
 3. ช่วยส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตรและแผนการจัดการเรียน การสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล
 4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทนได้
 5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษา
 6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญการ และเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ
- วิวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 2) ได้ให้ความสำคัญของแผนจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิค วิธีสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอน มาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียน การสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนและครูที่สอนแทนนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ที่จะประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

คำติ รักษุทธิ (2544 : 78) ได้ให้ความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครุได้มีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผลประเมินผล ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการบูรณาการกับวิชาอื่น
 2. ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อ และสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น ตลอดจนการเชื่อมโยง สัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย
 3. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น ท่านจะเหมือนนักรบที่เดินลงสนามอย่างองอาจกล้าหาญ
 4. ผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เสนอแนะแก่นักศึกษาที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่น
 5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้
 6. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครู ที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพด้วย
- สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียน การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 913) กล่าวว่า แผนการสอนที่นิยมกันมี 3 ประเภท คือ

1. แผนการสอนระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึง แผนการสอนที่ครอบคลุม การสอนกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่ มีความคิดรวบยอดหลายอย่าง และใช้เวลาสอนต่อเนื่องกัน หลายครั้ง ครั้งละหลาย ๆ คาบ ในการสอนให้ครบทั้งแผนใช้เวลาเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน

2. แผนการสอนระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการสอนที่กำหนดเนื้อหาของแผนการสอนระดับหน่วยให้เล็กลงแต่ยังไม่เล็กถึงที่สุด เพราะแต่ละหน่วยย่อยใช้สอนได้ มากกว่า 1 ครั้ง

3. แผนการสอนระดับบทเรียน เป็นแผนการสอน 1 แผน ต่อการเรียน 1 ครั้ง
ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สงบ ลักษณะ (2540 : 20) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะของแผนการสอนที่ดี ไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน
2. กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้
3. ผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวก
4. กระบวนการเรียนรู้เหมาะสม
5. ใช้เนื้อหาใกล้ตัว ชีวิตจริง
6. ครูผู้สอนแสวงหา ทิศค้น พัฒนา สื่อราคาขอมเยาในท้องถิ่น สื่อเสริม

การเรียนรู้

7. จัดระบบการวัดผลประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

อารมณ์ ใจเที่ยง (2546 : 213) ได้กล่าวถึง ลักษณะของแผนการสอนที่ดี จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดี ซึ่งลักษณะของแผนการสอนที่ดีมีดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้สอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระชับชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
6. ทุกหัวข้อในแผนการสอนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2551 : 3) ได้กล่าวถึง คุณภาพของแผนการเรียนรู้ว่า แผนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพประกอบด้วย 5 ประการคือ

1. คุณภาพการวางแผน
2. คุณภาพการเตรียมการสอน
3. คุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้

4. คุณภาพการจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

5. คุณภาพการวัดและประเมินผล

สรุปได้ว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่มี จุดประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จริงและบรรลุตามจุดประสงค์ ที่ตั้งไว้รวมถึงมีกระบวนการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ข้อควรคำนึงถึงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อากรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 212-213) ได้กล่าวถึง ข้อควรคำนึงในการเขียนแผน การสอนไว้ดังนี้

1. เขียนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งในทุกหัวข้อ เพื่อให้เกิดความกระจ่างแก่ผู้อ่าน มีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อและไม่ละเอียดมากเกินไป
2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน เป็นประโยคที่ได้ใจความ ไม่ยืดเยื้อยืดยาว และไม่เป็นภาษาพูด
3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่องให้สอดคล้องกัน เช่น
 - 3.1 สารระสำคัญจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 3.2 จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมและการวัดผล
 - 3.3 สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล
4. เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนการสอนก่อน - หลัง ในทุกข้อ
5. เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้อง เช่น จุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. จัดเนื้อหา กิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้
7. คิดกิจกรรมให้นำสนใจอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีเดียวกันทุกครั้งการสอน
8. เขียนให้เป็นระเบียบ ง่ายแก่การอ่าน และสะอาดชวนอ่าน
9. เขียนในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริง และสอนตามที่วางแผนไว้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2539 : 352) จำแนกส่วนประกอบของแผนการสอน ได้ดังนี้

1. สารระสำคัญ คือ ความคิดรวบยอดหรือหลัก หรือโครงสร้างของเนื้อหา ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องราวนั้น ๆ ไปแล้ว ฉะนั้นเนื้อหาสาระจะถูกต้อง ครอบคลุมและชัดเจน
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตร ในคำอธิบายรายวิชา เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในขั้นใดของทักษะ

เช่น ชั้นความรู้ ชั้นความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และ
ควรมีจุดประสงค์ย่อยเพื่อนำทางไปสู่การเรียนรู้ปลายทางด้วย

3. เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดสถานการณ์ การเรียนรู้ เพื่อให้
ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องเน้นกระบวนการ ที่ส่งเสริมให้นักเรียน
คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่ม และงานรายบุคคล ฉะนั้นกิจกรรมจะต้อง
เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจ ความเหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. สื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการ
การเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอน
จึงควรมีความน่าสนใจ ความประหลาดและช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

6. การวัดและประเมินผล คือ การประมาณค่าของสิ่งต่าง ๆ เพื่อบอกคุณภาพ
ของสิ่งนั้น ๆ เช่น การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการบอกคุณภาพว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ
มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยได้ เป็นต้นว่า
แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และอื่น ๆ การวัดและประเมินผลที่ดีควรมี
ความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ และความสามารถประยุกต์ได้

7. กิจกรรมเสนอแนะ คือ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน
ในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการจัดในโอกาสต่าง ๆ
นอกเวลาเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรัก
และเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน

8. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย คือ
การตรวจสอบความถูกต้อง เรียบร้อยของแผนการสอนก่อนที่จะนำไปใช้สอนจริง และลงชื่อ วัน
เดือน ปีกำกับ

9. บันทึกผลการเรียนหลังสอน คือ การบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน ตามแผนการสอน แล้วเกิดผลอย่างไร นำผลมาบันทึกไว้เป็นการปรับปรุงแก้ไข
ในคราวต่อไป และลงชื่อ วัน เดือน ปีกำกับ

ณัฐวุฒิ กิ่งรุ่งเรือง และคนอื่น ๆ (2545 : 54) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ
แผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. หัวเรื่อง (Heading)
2. สาระสำคัญ (Concept)
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objaction)

4. เนื้อหาสาระ (Content)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Activities)
6. สื่อการเรียนรู้ (Material Media)
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment)

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2551 : 3) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนการเรียนรู้ว่า แผนการเรียนรู้มีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. สาระการเรียนรู้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. เนื้อหาสาระ
5. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอน)
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
7. กระบวนการวัดและประเมินผล
8. กิจกรรมเสนอแนะ
9. บันทึกผลหลังสอน

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบคือ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ วิธีสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความเห็นของผู้บริหารและบันทึกผลหลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคนอื่น ๆ (2545 : 54-57) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนจัดการเรียนรู้ที่นิยมใช้ทั่วไป มีดังนี้

1. แผนจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ

แผนจัดการเรียนรู้ชนิดนี้จะเป็นการเรียงรายละเอียด ขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้ตามลำดับ โดยใช้ความเรียงเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยม แต่มีข้อจำกัดในกรณีที่รายละเอียดอยู่คนละหน้ากัน เนื่องจากยากต่อการมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ ดังภาพประกอบ 1

แผนจัดการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้..... ชั้น..... ภาคเรียนที่.....

เรื่อง..... ระยะเวลา..... ชั่วโมง

สาระสำคัญ.....

จุดประสงค์การเรียนรู้.....

.....

.....

เนื้อหาสาระ.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้สอน.....

.....

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างรูปแบบของแผนจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ

ที่มา : ธีรวิไล กิจรุ่งเรือง และคนอื่น ๆ. (2545 : 54-57)

2. แผนจัดการเรียนรู้แบบตาราง

แผนจัดการเรียนรู้ชนิดนี้ เป็นการนำรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้มาเขียนลงในตารางภายในหน้าเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ แต่มีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ในการเขียน และภาระในการตีตาราง ดังภาพประกอบ 2

แผนจัดการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....
เรื่อง.....ระยะเวลา.....ชั่วโมง

สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระ	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	หมายเหตุ

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้แบบตาราง

ที่มา : ญัตติ กิรุงเรือง และคนอื่นๆ. (2545 : 54-57)

นอกจากแผนจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบดังกล่าวแล้ว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบแผนจัดการเรียนรู้ไว้เป็นกรอบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้ใช้สามารถนำไปปรับได้ตามที่เห็นว่าเหมาะสม ดังต่อไปนี้ ดังภาพประกอบ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....
แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง / หน่วย.....เวลา.....ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1.....

1.2.....

1.3.....

2. สาระการเรียนรู้

.....
.....
.....

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....

4. สื่อ / อุปกรณ์

.....
.....

5. การวัดและประเมินผล

.....
.....

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
ที่มา : ธีรวิทย์ กิจรุ่งเรือง และคนอื่น ๆ. (2545 : 54-57)

หลักการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 216-217) ได้กล่าวถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 27 ที่ว่า “ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม และประเทศชาติ” ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้เฉพาะของตนขึ้นใช้เองโดยมีลำดับการจัดทำตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
2. สาระการเรียนรู้รายปี
3. คำอธิบายรายวิชา
4. หน่วยการเรียนรู้ ตามคำอธิบายรายวิชา
5. แผนการจัดการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องใช้หน่วยการเรียนรู้ และคำอธิบายรายวิชาเป็นแนวทางการจัดหา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะคำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา เป็นข้อความที่อธิบายถึงสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ดังนั้น คำอธิบายรายวิชาจึงประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้รายปี

หน่วยการเรียนรู้ (หรือกำหนดการสอน) เป็นรายการสาระการเรียนรู้ที่แบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา แล้วบูรณาการสาระการเรียนรู้ในคำอธิบายรายวิชา เขียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ (ตั้งชื่อหน่วยให้น่าสนใจ) พร้อมทั้งกำหนดจำนวนเวลาการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยย่อยนั้น ๆ ดังนั้น หน่วยการเรียนรู้จึงประกอบด้วย ชื่อหน่วย สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลา ซึ่งควรเขียนเป็นตาราง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

สุพล วังสินธุ์ (2536 : 7) ได้เสนอแนะขั้นตอนการทำแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวาง และอย่างลึกซึ้งในวิชา และรายวิชาที่สอน เช่น ศึกษาโครงสร้างของวิชา จุดประสงค์ของวิชา สื่อการเรียนการสอนที่กำหนดในรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และธรรมชาติของรายวิชา เป็นต้น
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา และกิจกรรม วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. หากถวิล ฤทธิสอนจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร โดยใช้ทักษะ

กระบวนการและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดทั้งผสมผสานระหว่างประสบการณ์ และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีวิธีสอนใดที่วิเศษที่สุดในโลก วิธีสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุด จะต้องยึดผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้รู้จักการวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่ม และรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเห็นช่องทางในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้วหรือสื่อที่คิดขึ้นใหม่ก็ได้ แต่ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาด้วย

5. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเครื่องมือวัดจะต้องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดทั้งครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของนักเรียน ทั้งจากสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลองอีกด้วย

6. กำหนดโครงสร้างสำหรับรายวิชา 1 รายวิชา การกำหนดโครงสร้างสำหรับหนึ่งรายวิชาสามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ โครงสร้างอย่างสังเขป และโครงสร้างอย่างละเอียด โครงสร้างอย่างละเอียด เป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ให้เห็นเป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้างอย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และเวลา เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดใน 1 รายวิชา

7. การเขียนแผนการสอนขยายจากโครงสร้าง เป็นการเขียนแผนการสอนที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ/ชั่วโมง อย่างละเอียด และปฏิบัติจริงได้ ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบในแผนการสอนที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อแตกต่างกันไป แต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ต้องมีในแผนการสอน คือ

- 7.1 เนื้อหาสาระ
- 7.2 จุดประสงค์
- 7.3 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7.4 สื่อการเรียนการสอน
- 7.5 การวัดและประเมินผล

อากรณั ใจเที่ยง (2546 : 218) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเขียนรายละเอียดของแต่ละหัวข้อของ แผนการจัดการเรียนรู้

2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยม
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน คือ การศึกษา หลักสูตร วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา จัดทำสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา จัดทำเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

การประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 170) กล่าวถึง การประเมินแผนการสอนไว้ว่า เมื่อจัดทำแผนการสอนเรียบร้อยแล้ว ควรมีการประเมินแผนการสอน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ครอบคลุมเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอาจดำเนินการได้ 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินแผนการสอนก่อนนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบแผนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไร
2. การประเมินแผนการสอนระหว่างนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการสอน โดยการสังเกตและบันทึกปัญหา
3. การประเมินแผนการสอนระหว่างการนำไปใช้ เป็นการประเมินว่าแผนการสอนนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

ประโยชน์ของการทำแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 171) กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ดังนี้

1. เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และ

ความต้องการของผู้เรียน

3. เพื่อให้สามารถเตรียมวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนทำการสอนจริง
4. เพื่อให้ผู้สอนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้
5. เพื่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้จากข้อจำกัดที่พบ

จากการศึกษาแนวความคิดของนักการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเขียนแผน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ วิธีสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความเห็นของผู้บริหารและบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 20 แผนการจัดการเรียนรู้

ชุดกิจกรรม

ความหมายของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรม ไว้ดังนี้

นิพนธ์ สุขปรีดี (2525 : 74-75) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการเรียนการสอนสำหรับเรียนด้วยตนเอง คือ การรวบรวมการเรียนการสอนด้วยความสะดวกเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการเรียนการสอนจะต้องประกอบด้วยสื่อต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน โดยอาจเป็นสื่อหลายอย่าง ตามความเหมาะสมโดยพิจารณาจาก

1. ใช้สื่อตรงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับลักษณะการตอบสนองของผู้เรียนที่คาดหวังว่าจะได้รับ
4. เป็นสื่อที่จัดหาได้ไม่ยาก

กรมสามัญศึกษา (2540 : 27) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการสอนประสมที่สอดคล้องกับวิชาและหัวข้อเรื่องมาช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประพฤติ ศิลพิพัฒน์ (2540 : 29) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการเรียน หรือชุดกิจกรรมเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตัวเอง มีการจัดสื่อไว้อย่างเป็นระบบช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจตลอดเวลา ทำให้เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 95) ได้ให้ความหมายชุดกิจกรรมไว้ว่า หมายถึง สื่อ

การเรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นชุด เรียกว่า สื่อประสม เพื่อมุ่งให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

วัฒนาพร ระจิบทุกซ์ (2542 : 27) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการเรียนเป็นกิจกรรม การเรียนรู้ที่ได้ออกแบบและจัดอย่างมีระบบ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว ได้รับการรวบรวมไว้เป็นระเบียบในกล่อง เพื่อเตรียมไว้ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาจากประสบการณ์ทั้งหมด

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม เป็นสื่อการเรียนการสอน ประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือ เสริมสำหรับให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้นและจัดเป็นหน่วย การเรียนรู้แต่ละชุดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ ชื่อชุดกิจกรรม เวลาที่ใช้ จุดประสงค์ การเรียนรู้ คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม กิจกรรม เนื้อหา สารระ สื่อการเรียนและเฉลยแบบฝึก และการประเมินผลหลังการใช้ชุดกิจกรรมและเฉลย

ประเภทของชุดกิจกรรม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 174-175) ได้แบ่ง ชุดการเรียนการสอน ตามลักษณะการใช้ เป็น 3 ประเภท

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับบรรยาย เรียกว่า ชุดการเรียนการสอนสำหรับครู เป็นชุดการเรียนการสอนสำหรับกำหนดกิจกรรม และสื่อการเรียน ให้ครูใช้ประกอบการบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้น้อยลง เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนให้มากขึ้น ชุดการเรียนการสอนแบบนี้มีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับนักเรียนทั้งชั้น
2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมแบบแบ่งกลุ่ม เป็นชุดการเรียนการสอน ที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นหมู่คณะอาจจัดกิจกรรมเป็นศูนย์การเรียน ชุดการเรียน การสอนแบบนี้ประกอบด้วยชุดการเรียนการสอนหรือชุดการเรียนครบตามจำนวนผู้เรียน ในศูนย์กิจกรรมนั้น สื่อการเรียนอาจจัดอยู่ในรูปของการเรียนการสอนรายบุคคลหรือผู้เรียนทั้งศูนย์ ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้เรียนที่เรียนจากการเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม อาจต้องขอความช่วยเหลือ จากครูในระยะเริ่มต้นและระยะหลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันได้ขณะทำกิจกรรม ถ้ามีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อเรียนจบในแต่ละ ศูนย์แล้ว ผู้เรียนอาจสนใจการเรียนเสริม สามารถเรียนรู้จากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อไม่ เสียเวลาคอยผู้อื่น
3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดระบบขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาครบแล้วจะทำ การทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาชุดการเรียนการสอนชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อ

มีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากัน ได้ระหว่างผู้เรียน และผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน หรือผู้ชี้แนะแนวทาง การเรียนด้วยชุดการเรียนการสอนแบบนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปจนเต็มความสามารถ โดยไม่ต้องเสียเวลาคอยผู้อื่น ชุดการเรียนการสอนแบบนี้บางครั้งเรียกว่า “บทเรียน โมดูล” (Instructional Module)

ชัยขงศ์ พรหมวงษ์ (2533 : 118-119) ได้จำแนกประเภทชุดการเรียนการสอนและแนวคิดในการผลิตชุดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็นชุด และแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการเรียนการสอนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดกิจกรรม และสื่อการสอนให้ครูใช้ประกอบการบรรยายบางครั้งเรียกว่า “ชุดการสอนสำหรับครู” ชุดการเรียนการสอนจะมีเนื้อหาวิชาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและกิจกรรมไว้ ตามลำดับขั้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน และเพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้น้อยลงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ชุดการเรียนการสอนประกอบการบรรยายนี้ นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษา สื่อการสอนที่ใช้ อาจเป็นแผ่นคำสอน แผนภูมิ รูปภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือกิจกรรมกลุ่มเป็นต้น สื่อการสอนชุดการเรียนการสอนมักจะมีบรรจุในกล่องที่มีขนาดความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพง หรือขนาดเล็กหรือใหญ่เกินไป ตลอดจนจนเสียหายง่าย หรือเป็นสิ่งที่ชีวิตก็จะมีไม่บรรจุในกล่องแต่จะกำหนดไว้ในคู่มือครู เพื่อจัดเตรียมก่อนสอน
2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม ชุดการเรียนการสอนนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียน ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยาย เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือผู้เรียนชุดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม อาจจัดในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ชุดการเรียนการสอนแต่ละชุดประกอบด้วยชุดการสอนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีสื่อบทเรียนครบชุด ตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ซึ่งจัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นสื่อรายบุคคลหรือทั้งกลุ่มใช้ร่วมกันก็ได้ ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนรู้ในแต่ละศูนย์แล้ว ผู้เรียนที่จะเรียนเสริมก็สามารถศึกษาได้จากศูนย์สำรองที่จัดเตรียมไว้ โดยไม่ต้องเสียเวลาที่จะต้องรอกอยผู้อื่น
3. ชุดการเรียนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดไว้ให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเองตามคำแนะนำที่ระบุไว้ แต่อาจมีการปรึกษากันระหว่างเรียนได้ และเมื่อสงสัยไม่เข้าใจบทเรียนตอนไหนสามารถไต่ถามครู การเรียนจากชุดการเรียนการสอนรายบุคคลนี้นิยมใช้ห้องเรียนที่มีลักษณะพิเศษแบ่งสัดส่วนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเรียกว่า “ห้องเรียนรายบุคคล”

ชุดการเรียนการสอนรายบุคคลนี้เน้นหน่วยการสอนย่อย จึงนิยมเรียกว่า “บทเรียน โมดูล”

4. ชุดการเรียนการสอนทางไกล เป็นชุดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลา มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วย สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา เช่น ชุดการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เป็นต้น

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนแตกต่างกันออกไปในการศึกษารังนี้ ผู้วิจัยได้เลือกสร้างชุดกิจกรรมประเภทที่ 2 ผสมกัน คือ ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกิจกรรมแบ่งกลุ่ม และ ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อต้องการให้นักเรียน ทำกิจกรรมหรือการศึกษา โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ส่งงานพร้อมกัน ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค L.T. ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และครูเป็นที่ปรึกษา

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2533 : 118-119) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียน ตามแต่วิธีการของชุดการสอน ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอน อาจจะทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ มักอยู่ในรูปของกระดาษแข็งขนาด 6x8 นิ้ว บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งจะประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจจะทำประกอบด้วยบทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง วีดีโอ แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลอง ของจริงตัวอย่าง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้ให้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกต้อง จับคู่ คูณผลจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น ส่วนประกอบข้างต้นนี้จะบรรจุในกล่องหรือซอง จัดเอาไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การใช้ นิยมแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) กล่อง และ 2) สื่อการสอนและบัตรบอกชนิดของสื่อการสอนเรียงตามการใช้

5. บันทึกการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- 5.1 รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาและหน่วยการสอน
- 5.2 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน
- 5.3 เวลา จำนวน ชั่วโมง
- 5.4 วัตถุประสงค์ทั่วไป
- 5.5 วัตถุประสงค์เฉพาะ
- 5.6 เนื้อหาวิชาและประสบการณ์
- 5.7 กิจกรรมและสื่อการสอนประกอบวิธีสอน
- 5.8 การประเมินผล วัดผล การทดสอบก่อนและหลังเรียน

6. อุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ

กรณีการ์ ไพทนต์ (2541 : 84) ; ทิศนา เขมมณี (2543 : 10-12) ;

ศิริลักษณ์ หนองแส (2545 : 6-7) ; และ ศศิธร มงคลทอง (2548 : 31-32) ได้จัดทำ
ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน ดังนี้

1. ชื่อชุดกิจกรรม หมายถึง ชื่อกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
ทางวิทยาศาสตร์
2. ชื่อหน่วย หมายถึง หัวข้อย่อย ที่ประกอบขึ้นเป็นชุดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ
การเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ในแต่ละชุดกิจกรรม
3. คำชี้แจง สำหรับนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม หมายถึง
ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากชุดกิจกรรมของผู้เรียน
4. สาระการเรียนรู้ หมายถึง เนื้อหารายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ใน
ชุดกิจกรรม
5. ตัวอย่างในการเรียนรู้ หมายถึง การระบุพฤติกรรมการเรียนรู้ของเนื้อหาใน
หน่วยย่อยของชุดกิจกรรมตามที่หลักสูตรกำหนด
6. เวลาที่ใช้ หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละหน่วยของ
ชุดกิจกรรม
7. กิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วย หมายถึง การกำหนดงานที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ
8. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้กับการเรียนการสอน ใน
ชุดกิจกรรม
9. การประเมินผล หมายถึง การทดสอบความสามารถของผู้เรียน หลังจากเรียน
ด้วยหน่วยการเรียนรู้ในชุดกิจกรรม

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 95-96) ได้กล่าวถึงชุดกิจกรรมว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดกิจกรรมศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
2. บัตรงาน เป็นบัตรงานที่มีคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน
3. แบบทดสอบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่าหลังจากเรียนชุดกิจกรรมจบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่าง ๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนศึกษามีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ ประเภทโสตทัศนูปกรณ์

จากการศึกษาองค์ประกอบของชุดกิจกรรมที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์และพัฒนาสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยมีองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ชื่อชุดกิจกรรม
2. เวลาที่ใช้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม
5. เนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย
 - 5.1 ใบความรู้
 - 5.2 ใบกิจกรรมที่ 1 การอ่านบทร้อยกรอง
 - 5.3 แบบฝึกที่ 1 ค้นหาคำศัพท์จากบทร้อยกรอง
 - 5.4 ใบกิจกรรมที่ 2 ศึกษาคำกับคำอ่าน
 - 5.5 แบบฝึกที่ 2 เขียนคำอ่านของคำ
 - 5.6 ใบกิจกรรมที่ 3 ศึกษาคำกับความหมาย
 - 5.7 แบบฝึกที่ 3 จับคู่คำกับความหมาย
 - 5.8 ใบกิจกรรมที่ 4 การเรียงประโยค
 - 5.9 แบบฝึกที่ 4 เรียงประโยคที่กำหนด
 - 5.10 ใบกิจกรรมที่ 5 การแต่งประโยค
 - 5.11 แบบฝึกที่ 5 แต่งประโยคที่กำหนด

5.12 เฉลยแบบฝึก

6. การประเมินผลหลังการใช้ชุดกิจกรรม และเฉลย

สรุปได้ว่าชุดกิจกรรม เรื่อง การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ประกอบด้วยชุดกิจกรรม จำนวน 9 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ชื่อชุดกิจกรรม เวลาที่ใช้ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม เนื้อหาสาระ และการประเมินผล หลังการใช้ชุดกิจกรรม และเฉลย

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

วาสนา ชาวหา (2525 : 129-140) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอน ไว้ 5 ประการ คือ

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอน และเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนทันหรือไม่หรือต้องเสียเวลาคอยคนอื่น
2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดก็ได้ตามความสะดวก
3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้บางโอกาส อาจใช้ชุดการเรียนการสอนนี้กับนักเรียน เนื่องจากครูไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นมาสอนไม่ได้
4. ฝึกให้นักเรียนรู้โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสภาพการณ์ในชั้นเรียนปกติ ที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางและการเน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) มากกว่าเนื้อหา
5. มีการวัดผลของตนเองบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเองและสร้างแรงงูใจ

อุษา คำประกอบ (2530 : 30) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอน ไว้ 5 ประการ คือ

1. นักเรียนสามารถทดสอบตนเองก่อนว่า มีความสามารถอยู่ในระดับใด แล้วเริ่มต้นเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลากลับมาเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนรู้อแล้ว
2. นักเรียนสามารถนำบทเรียนไปเรียนที่ไหนก็ได้ ตามความพอใจไม่จำกัดเวลาและสถานที่
3. เมื่อเรียนจบผู้เรียนสามารถทดสอบและทราบผลการเรียนของตัวเองได้ทันที
4. นักเรียนมีโอกาสได้พบกับผู้สอนมากขึ้นเพราะผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาในขณะที่ใช้ชุดการเรียน
5. นักเรียนได้คะแนนเท่าไรขึ้นอยู่กับความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของผู้เรียนไม่มีการสอบตกสำหรับผู้เรียนไม่สำเร็จ แต่จะให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาเรื่องเดิมใหม่ จนได้ผลการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า คุณค่าและประโยชน์ของชุดกิจกรรมนั้น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถ โดยชุดกิจกรรมนี้เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลนอกจากนี้แล้วผู้เรียนสามารถทราบผลการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ อย่างรวดเร็วทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือเกิดความท้อถอยในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนสามารถกลับไปศึกษาใหม่ได้

กระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรม

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2525 : 199 - 200) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือ บูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามความเหมาะสม
2. กำหนดการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ประมาณ 4-5 หน่วย เนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือสอนได้ในหน่วยละครั้ง
3. กำหนดหัวข้อผู้สอนจะต้องถามตัวเองว่า ในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่นักเรียนบ้างแล้วกำหนดหัวข้อเรื่องออกเป็นหน่วยการเรียนรู้
4. กำหนดหลักการและมโนคติ หลักการ และมโนคติ ที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่อง โดยสรุปแนวความคิด สาร และหลักเกณฑ์ ที่สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาสอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง โดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะ เป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการเรียน กิจกรรมการเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง คอบคำถาม การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม ฯลฯ
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผู้เรียนให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion test) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจาการเรียนจากชุดการเรียนรู้แล้วผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอน ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ส่วนมากจะกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ 80/80

9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดกิจกรรมเป็นขั้นการนำชุดกิจกรรมไปใช้ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบ และปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2533 :123) ได้กล่าวถึง หลักในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหา และอุปกรณ์ โดยกำหนดเป็นหมวดวิชา
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้
3. กำหนดหัวเรื่องในการสอน แต่ละหน่วยควรแบ่งประสบการณ์ออกเป็น

4-6 หัวเรื่อง

4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ สรุปแนวความคิด สาระ และหลักเกณฑ์

สำคัญไว้

5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์

เชิงพฤติกรรม

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากใช้ชุดการสอนแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้

9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจตั้งเป็น 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำและไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ โดยคำนึงถึงหลักที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนรู้ในขั้นนำไปใช้ จะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

จันทร์จิรา รตนไพบุณย์ (2549 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ผู้สร้างจะต้องรู้จักการสร้างชุดกิจกรรมก่อนว่า ต้องมีการดำเนินการอย่างไรซึ่งขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

ชั้นที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ การกำหนดหน่วย หัวเรื่อง และมโนคติ
 ชั้นที่ 2 การวางแผน วางแผนล่วงหน้า กำหนดรายละเอียด
 ชั้นที่ 3 การผลิตสื่อการเรียนเป็นการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน
 ชั้นที่ 4 หาประสิทธิภาพเป็นการประเมินคุณภาพของชุดการสอน โดยนำไปทดลอง
 ใช้ ปรับปรุง ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ในการสร้างชุดกิจกรรม เพื่อนำชุดกิจกรรมไปใช้ในการเรียนการสอน
 ให้ประสบผลสำเร็จนั้น สิ่งสำคัญที่ควรมุ่งหรือดูแลเป็นพิเศษ คือ การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ
 ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
 ผู้วิจัยจึงสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง การอ่านและเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด
 เพื่อต้องการให้นักเรียน ทำกิจกรรมหรือศึกษา โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน
 นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ส่งงานพร้อมกัน ตามวิธีการเรียนแบบร่วมมือกัน
 เรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และครูเป็นที่ปรึกษา

จากการศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนต่างๆ มาประยุกต์
 เข้าด้วยกัน และสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและ
 การเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 9 ชุดกิจกรรม คือ การอ่านและการเขียนคำ
 ที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กก (ข ก ฆ สะกด) การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตาม
 มาตรา แม่ กค (ค ตี ตู ตร สะกด) การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กด
 (จ ด ท ฐ สะกด) การอ่าน และการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กด (ศ ษ ส สะกด)
 การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กน (ญ สะกด) การอ่านและการเขียนคำที่
 สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กน (ณ สะกด) การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา
 แม่ กน (ร สะกด) การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กน (ล สะกด)และ
 การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา แม่ กบ (ป ฟ พ ภ สะกด) โดยใช้การเรียนรู้
 แบบร่วมมือที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเด็กเก่งและเด็กอ่อนภายในกลุ่มและในแต่ละชุดมี
 องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ ชื่อชุดกิจกรรม เวลาที่ใช้ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำ
 การใช้ชุดกิจกรรม ใบความรู้ เนื้อหาสาระที่นำเสนอเป็นบทหรือโครง บทกิจกรรม แบบฝึกและ
 เฉลยแบบฝึก และการประเมินผลหลังการใช้ชุดกิจกรรมและเฉลย

ขั้นตอนการนำชุดกิจกรรมไปใช้

การใช้ชุดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามมุ่งหวังนั้น
 รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 91-92) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการนำชุดกิจกรรมไปใช้
 ในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดพฤติกรรมเบื้องต้น อันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เนื่องจากการนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับเทคนิคของผู้สอนด้วยในการที่จะนำเข้าสู่บทเรียนให้เข้าใจ
3. ช้่นประกอบกิจกรรมครูต้องอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจการทำกิจกรรมก่อนลงมือสอน
4. สรूपบทเรียน ครูจะเป็นคนนำในการสรूपบทเรียนซึ่งอาจทำได้ โดยการถามหรือให้นักเรียนเล่า สรूपความเข้าใจ หรือทำกิจกรรมอื่น ที่ทำให้แน่ใจว่า ผู้เรียนรู้ม โนมติหรือหลักการตามที่กำหนด
5. ประเมินการเรียน โดยการทำข้อสอบอีกครั้ง เพื่อประเมินว่า ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในกรณีที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง ถ้านักเรียนผ่านจุดประสงค์ทุกข้อก็ให้เรียนก้าวหน้าต่อไป

สรุปได้ว่า การนำชุดกิจกรรมไปใช้จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน คือ ช้่นการทดสอบก่อนการเรียนการสอน ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น ช้่นสอนหรือประกอบกิจกรรม ช้่นสรूपบทเรียนและช้่นการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อประเมินว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ จากประโยชน์ของชุดกิจกรรมที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรม เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะชุดกิจกรรมช่วยให้สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนได้ดี ทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครูซึ่งเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบัน

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ในทัศนะที่ต่างกัน ดังนี้
บันดือ พดกษะวัน (2538 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายนัย ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด ให้เกิดความเข้าใจในการสื่อได้ตรงกัน
2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถจากการผสมผสานของตัวอักษร แล้วเข้าใจความหมายและได้รับความรู้จากสิ่งที่อ่าน
3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายโยงความคิดและความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน (ผู้รับ)

วรรณี โสมประยูร (2542 : 121) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน

เป็นกระบวนการทางสมองต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจ
ความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์โดยการแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้
ระหว่างผู้เขียนกับผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1364) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ
ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ
สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อเข้าใจ

ณัฐกานต์ ซาคิเพชร (2549 : 18) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหมายถึง
การแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏแก่สายตาคออกมาเป็นความคิด
ความเข้าใจ เพื่อรับรู้ความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายให้ทราบ

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรที่รวมกันเป็นคำ
กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ รูปภาพ สัญลักษณ์เครื่องหมายต่างๆ ให้เข้าใจตรงกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ความสำคัญของการอ่าน

กลั่น สระทองเนียม (2545 : 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็น
คุณทรัพย์ทางปัญญาที่ยั่งยืนที่สุด เพราะการอ่านสามารถสร้างความรู้เท่าทันวิทยาการใหม่ๆ ที่
เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่เลือกวัน เวลา สถานที่ การมีนิสัยรักการอ่าน ชอบแสวงหาความรู้
เมื่อมีการอ่านมากก็ทำให้เกิดจินตนาการ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้ก้าวหน้าทัน
การเปลี่ยนแปลงของโลก

แม่นมมาส ชวลิต และกานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2545 : 19-20) กล่าวว่า การอ่านเป็น
สิ่งจำเป็นต่อการแสวงหาความรู้ของทุกคน เพราะหนังสือเป็นสื่อช่วยให้เข้าใจซึ่งกันและกัน
จึงควรที่จะส่งเสริมการอ่านหนังสือให้เกิดขึ้นกับทุกคน จนเป็นนิสัย เพราะการอ่านหนังสือมีใช้
ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ต้องเรียนและฝึกฝนจนอ่านได้คล่องแคล่ว

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ได้กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านว่า ต้องสามารถ
อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว
เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ถ้าดับเหตุการณ์ คาดคะเน
เหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้
เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
และมีมารยาทในการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 39)

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญมาก เพราะ การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหา
ความรู้ ทำให้ได้พัฒนาความคิด วิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ ทำให้ก้าวหน้าต่อ

การเปลี่ยนแปลงของสังคม และของโลก

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 39 - 43) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน เพื่อเน้นคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

1. การอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจ ความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ถ้าดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. การอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ส่วนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

3. การอ่านในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ข้อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ถ้าดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

4. การอ่านในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์จากเรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ข้อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพและนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 44 - 47) กำหนดตัวชี้วัดชั้นปี ด้านการอ่านใน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง
คล่องแคล่ว

2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. ถัดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผล

ประกอบ

5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ
8. อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ
9. มีมารยาทในการอ่าน

ฐปะณีษึ นาคทรพพ (2552 : 43 - 44) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ไว้ดังนี้

1. ให้เข้าใจความที่อ่านได้ดี
2. ให้มีนิสัยที่ดีในการอ่าน
3. ให้มีวิจารณญาณในการอ่าน
4. ให้มีความรัก ความสนใจในการอ่านอย่างกว้างขวางและสม่ำเสมอ
5. ส่งเสริมให้อ่านได้รวดเร็ว

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการอ่าน จะมุ่งเน้นการอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อย บทร้อยกรอง การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้จากสิ่งที่อ่านเป็นความรู้ใหม่และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการอ่าน

กรรณิกัร พวงเกษม (2541 : 38) ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบในการอ่าน ไว้ดังนี้

1. อ่านไม่ออก โดยมากจะเกิดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -3 ที่ยังจำ
หลักเกณฑ์การสะกดคำไม่ได้

- 1.1 อ่านคำที่ใช้อักษรต่ำและอักษรสูงที่มีวรรณยุกต์ เช่น ฟ้า ฟ้า นำ ท่า ฯลฯ
- 1.2 คำที่ประสมกับสระประสม เช่น เปลือก เปลี่ยน เหมือน ฯลฯ
- 1.3 คำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เช่น พิษ เมฆ บริเวณ ฯลฯ

2. อ่านคำผิด ลักษณะที่อ่านผิดส่วนมากมีดังนี้

- 2.1 อ่านคำที่มีอักษรนำผิด เช่น ผลิด (ผะ - หลิด) อ่าน ผลิด ปรีมปรา (ปะ - ร้า - ปะ - รา) อ่าน ปรีมปรา ขมุกขมัว (ขะ - หมุก - ขะ - หมัว) อ่าน ขะมุกขะมัว
- 2.2 คำพ้องรูป เช่น เพลา - เผลา (เพ - ลา) อ่าน เพลา แหน - แหน อ่าน ออกเสียง น สะกดทั้งสองคำ พลี - พลี(พะ - ลี) ออกเสียง พลี อ่านเป็น ล ควบ ทั้งสองคำ
- 2.3 อ่านคำหรือข้อความที่มีเครื่องหมายประกอบผิด เช่น คำที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย (๓) เครื่องหมายไปยาลใหญ่ (๓๓) เช่น โปรดเกล้าฯ อ่านเป็น โปรดเกล้า ไปยาลน้อย การอ่านที่ถูกคือ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ไปยาลใหญ่ต้องอ่านว่า ละ เช่น ในห้องเรียนมี กระดานดำ พัดลม ชั้นวางของ ฯลฯ การอ่านที่ถูกคือ ในห้องเรียนมี กระดานดำ พัดลม ชั้นวางของ ละ
- 2.4 อ่านแยกคำหรืออ่านแบ่งวรรคตอนผิด มีลักษณะดังนี้
- 2.4.1 แยกคำผิด เช่น โจนด (ละ - โจนด) อ่านผิดเป็น โจน - นด
- 2.4.2 แยกพยางค์ผิด เช่น เพลงเขมรอกโครง (ขะ - เขม - อก - โครง) อ่านผิดเป็น เพลง เขม - รอก - โครง หรือ เข - มอน - อก - โคง
- 2.4.3 อ่านแบ่งวรรคตอนผิด เช่น ข้อความที่อยู่ในวงเล็บ คือข้อความขยายหรือรายละเอียดซึ่งตัดออกแล้ว ไม่ทำให้เสียใจความเดิม ที่ถูกควรอ่านว่า ข้อความที่อยู่ในวงเล็บ คือ ข้อความขยายหรือรายละเอียดซึ่งตัดออกแล้วไม่ทำให้เสียใจความเดิม
- 2.5 อ่านออกเสียงผิด มีลักษณะดังนี้
- 2.5.1 อ่านคู่ตัว ออกเสียงพยัญชนะตัวหนึ่งเป็นพยัญชนะอีกตัวหนึ่ง เช่น เราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก อ่านว่า เราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก หรือ มองเห็นอาหารเป็นคำๆ อยู่ในจาน อ่านเป็น มองเห็นอาหารเป็นคำๆ อยู่ในจาน
- 2.5.2 อ่านออกเสียงคำที่ใช้ ร ผิด เช่น โรงเรียน อ่านเป็น โลงเรียน เรียบร้อย อ่านเป็น เลียบล้อย รื่นเริง อ่านเป็น ลิ่นเลิง ฯลฯ
- 2.5.3 อ่านออกเสียงคำควบกล้ำผิด เช่น ปรับปรุง อ่านเป็น ปับปุง
- 2.5.4 ออกเสียงคำผิดตามลักษณะของภาษาถิ่นเช่นเดียวกับภาษาพูด เช่น นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน อ่านข้อความ เขียนหนังสือ ว่า เขียนหนังสือ นักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ อ่านข้อความ คาบงูใหญ่ ว่า คาบงูใหญ่ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นเหนือ อ่านข้อความ เขาเดินไปพบช้าง ว่า เขาเดินไปพบช้าง นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน อ่านข้อความ เรากินข้าว ว่า เขากินข้าว เป็นต้น

2.5.5 ออกเสียงคำที่มาจากภาษาต่างประเทศผิด เช่น อ่านคำว่า คอมพิวเตอร์ ตามรูปคำที่สะกด คือ คอม-พิว-เตอ ที่ถูกต้องอ่านว่า คอม-พิวเตอร์

2.5.6 ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน เช่น ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง นักเรียนจะอ่านออกเสียงตามรูปคำที่มองเห็น ที่ถูกต้องอ่านออกเสียงว่า ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง หรือขโมยดอกไม้อีกละซี่ ต้องอ่านออกเสียงว่า ขโมยดอกไม้อีกละซี่ หรือ เธอมาถึงเมื่อไร ต้องอ่านออกเสียงว่า เธอมาถึงเมื่อไหร่

2.5.7 อ่านลากเสียง ยานคาง โดยมากเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เมื่ออ่านพร้อมๆ กันจะลากเสียงยาวเพื่อรอกัน เช่น ม้า แก่ ตัว หนึ่ง การอ่านยานคางทำให้เกิดผลเสียคือ ทำให้คิดช้า ประติดปะต่อเรื่องยาก ถ้าไม่แก้ไขจะทำให้เสียบุคลิกภาพในการอ่าน และทำให้เป็นคนเฉื่อยชา

2.5.8 อ่านช้า ทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง ใช้เวลาอ่านแต่ละบรรทัดนานเกินไป โดยเฉพาะการอ่านในใจต้องอ่านให้เร็วกว่าการอ่านออกเสียง การอ่านช้าทำให้รู้เรื่องช้ากว่าคนอื่น จะทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาตนเอง นักเรียนระดับประถมศึกษาควรอ่านคำได้ 120-150 คำ ต่อนาที

2.6 จับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ เด็กบางคนอ่านได้แต่ไม่รู้เรื่องเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมายและไม่มีความน่าสนใจ เพราะไม่รู้เรื่องหรือไม่ได้สาระจากเรื่องที่อ่านเลย

2.7 อ่านทำนองเสนาะไม่ได้ บางคนอ่านไม่ได้เพราะไม่กล้าอ่านคนเดียว ทำให้ไม่ได้รับความไพเราะของร้อยกรอง

2.8 อ่านทั้งคำบางคำ คือ อ่านข้ามบางคำ เช่น ข้อความที่เขียนว่า ระหว่างเดินทางไปโรงเรียนจะต้องเดินผ่านตลาด...๑ เด็กที่อ่านลักษณะนี้อาจจะอ่านว่า ระหว่างทางไปโรงเรียน เดินผ่านตลาด ๑๗๑

สุวรรณท์ สันติเดชา (2551 : 33-35) กล่าวว่า ปัญหาการอ่าน มีสาเหตุ และวิธีแก้ปัญหาดังนี้

1. เด็กไทยยังไม่รักการอ่านนัก และยังไม่รู้จักเลือกอ่านหนังสือที่มีประโยชน์
 - 1.1 ขาดการปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เด็ก
 - 1.2 ไม่เห็นคุณค่าของการอ่าน
 - 1.3 ขาดทักษะในการอ่าน
 - 1.4 ขาดผู้แนะนำ

1.5 ไม่มีหนังสือให้อ่านอย่างเพียงพอ

วิธีแก้ปัญหา

1.1 ชี้ให้เห็นคุณค่าของการอ่านว่า เป็นแหล่งความรู้และทางแห่งปัญญา สัมพันธ์ไปถึงความรู้ทุกสาขา

1.2 พยายามหาสิ่งจูงใจ เช่น เล่าเรื่องให้ฟัง ให้ดูภาพ ฝึกทักษะด้านการอ่านมาก ๆ อาจจัดประกวดการอ่าน

1.3 เปิดสอนวิชาการอ่านพิจารณาหนังสือ

2. เด็กอ่านไม่เป็น คือ จับใจความไม่ได้ ออกเสียงไม่ถูกต้อง สาเหตุ

2.1 ฝึกทักษะน้อยไป

2.2 ไม่มีสมาธิในการอ่าน

วิธีแก้ปัญหา

2.1 ให้อ่านในใจแล้วเก็บใจความสำคัญ

2.2 ให้อ่านออกเสียงให้ถูกต้องทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง

2.3 จัดประกวดการอ่าน - ให้อ่านตามแถบบันทึกเสียง - ตามครู

2.4 หัดอ่านโดยใส่อารมณ์ต่าง ๆ เช่น บทละคร

2.5 อ่านคำควบกล้ำ ตัว ร ล

2.6 อ่านดูวรรณคดีตอน

2.7 อ่านบทละครสนทนาโต้ตอบ

3. ขาดวิจารณญาณในการอ่าน

สาเหตุ

3.1 อ่านหนังสือน้อย เปรียบเทียบไม่เป็น

วิธีแก้ปัญหา

3.1 ควรอ่านหนังสือประเภทเดียวกันมาก ๆ เช่น หนังสือพิมพ์

3.2 ฝึกให้วิจารณ์ข้อความที่อ่านอย่างมีเหตุผล

4. ไม่เข้าใจ ไม่ภูมิใจในวรรณคดีของไทย แล้วไม่ชอบอ่าน

สาเหตุ

4.1 ไม่ทันใจ นักเรียนมองไม่เห็นความละเอียดอ่อนหรือความประณีตของผู้แต่ง

4.2 อ่านไม่ถูกทำนอง ไม่พยายามสนใจหัดอ่าน

วิธีแก้ปัญหา

- 4.1 ฝึกอ่านตามแบบที่ถูกต้องของคำประพันธ์นั้น ๆ
 - 4.2 ให้ใช้แถบบันทึกเสียงและอ่านตาม
 - 4.3 ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของคำประพันธ์ร้อยกรอง
 - 4.4 พาไปฟังหรืออ่านประกวดตาม โอกาส
 - 4.5 อธิบายว่าไม่ควรอ่านเล่น ๆ แบบลือเลือนดูถูก
5. แหล่งการอ่านยังมีน้อยและไม่แพร่หลายเท่าที่ควร
- สาเหตุ
- 5.1 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ค่อยชักจูงให้นักเรียนสนใจเข้าไปอ่าน
 - 5.2 จัดบรรยากาศไม่ค่อยเหมาะสม
 - 5.3 ผู้ให้บริการไม่รักษาระเบียบและขาดมารยาทในการให้บริการ
 - 5.4 หนังสือมีน้อย ฯลฯ
 - 5.5 แถบบันทึกเสียงตัวอย่างการอ่านทำนองเสนาะไม่แพร่หลาย หาตัวอย่าง

ที่ถูกต้องได้ยาก

วิธีแก้ปัญหา

- 5.1 หมวควิชาภาษาไทยอาจจัดมุมหนังสือ โดยเฉพาะ
- 5.2 ให้นักเรียนได้ช่วยหาหนังสือมาแลกกันอ่าน
- 5.3 จัดบรรยากาศให้น่าอ่าน
- 5.4 สอนวิธีใช้และมีมารยาทในการใช้บริการ
- 5.5 ครูควรฝึกอ่านทำนองเสนาะให้ได้ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ทำให้

เด็กสนใจว่าแถบบันทึกเสียง

สรุปได้ว่า ปัญหาการอ่านมีมากมายหลายสาเหตุ และมีวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องให้กับเด็กได้หลายวิธี โดยครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยจะต้องให้โอกาสและเวลาแก่เด็ก รวมทั้งต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการรับรู้ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาการอ่านให้ดีขึ้นได้

วิธีสอนอ่าน

หนังสือ พฤษะวัน (2532 : 117-118) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนอ่าน ไว้ดังนี้

1. ชั้นเตรียม ได้แก่ การเตรียมเด็กที่จะสอนตั้งแต่เด็กย่างเข้าโรงเรียนในวันแรก รวมถึงการปฐมนิเทศเด็ก การพัฒนาความพร้อมและการแก้ไขช่วยเหลือให้เด็กได้เรียนและได้เล่นร่วมด้วย

1.1 ชั้นเตรียมการอ่าน ถือว่าจากการเริ่มงานในชั้นการปรับพื้นฐาน ภาษาพูด กริยา มารยาทและระเบียบในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้การฟัง การพูด ในการเตรียมตัวเด็ก สังเกตการณ์เรียกชื่อสิ่งของ สภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งในโรงเรียนและทางบ้านตลอดจนการเล่าถึง กิจกรรมประจำวัน

1.2 การพัฒนาและการตรวจสอบความพร้อมในการอ่าน เช่น การสังเกต ความเหมือน ความแตกต่าง ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อกับสายตา การฝึกกล้ามมือ การเล่นเกม การขับร้อง การฝึกวาด ปั้น พับกระดาษ เพื่อนำไปสู่การพูด การฟังได้อย่างกว้างขวาง

1.3 การฝึกการอ่าน เริ่มนับตั้งแต่การฝึกอ่านพจนานุกรม (พยัญชนะ) พจนานุกรมเสียง (สระ) การฝึกนิกคำที่เริ่มต้นด้วยพยัญชนะต้นหรือเสียง พร้อมกับช่วยเหลือแก้ไข อย่างใกล้ชิดจากครูผู้สอนไปด้วย

1.4 การฝึกอ่านคำประกอบภาพและบัตรประโยคประกอบภาพ เรื่องราวหรือนิทานสั้น ๆ โดยฟังครูอ่านหนังสือและเปิดให้ดูภาพไปด้วย

1.5 ฝึกฟังครูเล่านิทาน นิทานพื้นบ้าน เด็กฝึกพูดหรืออ่านตามครู และฝึกให้เด็กฟังเรื่อง เล่าเรื่องอย่างย่อได้

1.6 ฝึกท่องจำบทประพันธ์ง่าย ๆ ต่อคำสัมผัส หรือคำคล้องจองเป็นตอน ๆ

2. ชั้นเริ่มอ่าน หมายถึง การเริ่มอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องราวสั้น ๆ นิทาน กิจกรรมประจำวัน โดยใช้วิธีจำรูปคำและภาพประกอบ

2.1 ฝึกอ่านคำและประโยคประกอบภาพ

2.2 ฝึกอ่านประโยคและเรื่องราว โดยอาศัยภาพประกอบช่วย

2.3 ฝึกอ่านนิทานสั้น ๆ หรือเรื่องราวที่ครูและนักเรียนจัดเตรียมขึ้น หรือแต่งขึ้นหรือแผนภูมิประสบการณ์ที่ช่วยขยายประสบการณ์

2.4 ฝึกให้ใช้การเทียบคำ เทียบประโยคเพื่อใช้ประโยคในการอ่าน

3. ชั้นอ่านหนังสือแตกหรือมีความก้าวหน้าในการอ่าน ได้แก่ สามารถใช้การอ่านได้ยาวนานขึ้น โดยสามารถใช้วิธีสะกดตัวผสมคำช่วยในคำอ่านแปลก ๆ ใหม่ ๆ

3.1 ฝึกอ่านนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์และกิจกรรมประจำวันที่ใช้คำแปลก ๆ

3.2 ฝึกอ่านนิทานที่ยาวขึ้นและสามารถเล่าเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ได้

3.3 ฝึกอ่านบทประพันธ์สั้น ๆ โดยการรู้จักลงจังหวะสัมผัส

3.4 ฝึกอ่านเรื่องราว บทความและสามารถจำรูปคำ เทียบคำ สะกดคำ

3.5 ฝึกอ่านแบบเก็บเอาความและสามารถประเมินตัวละคร บทความต่าง ๆ ได้ดี จนนำไปใช้แสดงความคิดเห็น รายงานได้

4. ชั้นเสริมสร้างนิสัยในการอ่านที่ดี หมายถึง สามารถอ่านในใจได้เร็ว สามารถอ่านเพื่อค้นหาคำตอบ หาความเพลิดเพลินในการอ่าน โดยวิธีการอ่านคร่าว ๆ

4.1 ฟีกอ่านในใจและมีความสนใจในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายรสหลายประเภท

4.2 ฟีกอ่านหนังสืออ่านประกอบ เพื่อค้นหาสาระสำคัญหรือสิ่งที่สนใจ

4.3 ฟีกอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่สนใจและเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ประเมินเรื่องราวและวิจารณ์หนังสือที่อ่านได้

5. ชั้นอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง หมายถึง สามารถเล็งเห็นคุณค่าประโยชน์ของการอ่าน เกิดรสนิยมในการอ่านหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง มีความสนใจในรสของภาษาได้

สนิท สัตโยภาส (2532 : 98-101) ได้เสนอแนะวิธีการที่ควรใช้ในการสอนอ่านไว้

4 ข้อ ดังนี้

1. วิธีสอนแบบมาตรฐาน คือ การสอนให้อ่านเป็นคำและเป็นประโยคที่มีความหมายและใกล้ชีวิตตัวเด็กมาสอนก่อน

2. วิธีสอนแบบแจกลูกเทียบเสียง คือ การขีดเทียบเสียงพยัญชนะ สระ และตัวสะกด เป็นหลักในการอ่าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการฝึกอ่านและฝึกเขียน

3. วิธีสอนแบบแจกลูกสะกดคำ คือ ในการออกเสียงอ่าน ฟีกไล่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดก่อน จึงอ่านทั้งคำ เป็นการช่วยให้อ่านคำได้

4. วิธีสอนแบบผสม คือ สอนทั้งคำและประโยคที่มีความหมาย ขณะเดียวกันก็ให้อ่านเทียบเสียงแจกลูกไปด้วย

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 69-70) กล่าวถึง การสอนอ่านแก่เด็กเริ่มเรียน เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางการอ่าน ดังนี้

1. สอนอ่านแบบแจกลูก คือ การแยกพยัญชนะ สระ ตัวสะกดหรือวรรณยุกต์ออกจากคำ แล้วจึงอ่านรวมกันอีกครั้ง เป็นการอ่านประสมอักษร

2. สอนอ่านแบบเป็นคำหรือเป็นประโยค คือ ให้นักเรียนเห็นคำและความหมาย และจำเป็นคำ

3. สอนอ่านแบบตรงสระ คือ การหาสระไว้ก่อนจึงหาพยัญชนะมาประสม โดยเปลี่ยนพยัญชนะ ไปเรื่อย ๆ

4. สอนแบบใช้แผนภูมิประกอบการอ่าน คือ ไม่ขีดแบบเขียนเป็นหลัก ครูจึงนำสิ่งที่นักเรียนสนใจมาจัดทำแผนภูมิประกอบการอ่าน ฟีกให้นักเรียนอ่าน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2539 : 103-105) ได้เสนอแนะวิธีการสอนอ่าน เพื่อให้เด็กสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือคำพูดออกมาเป็นตัวหนังสือ มีวิธีสอนหลายวิธี ดังนี้

1. วิธีสอนแบบแจกลูกสะกดตัว คือ การสอนที่ถือว่าคำประกอบด้วยรูปและเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด เวลาอ่านก็ไล่พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด ให้ออกเสียงให้ถูกต้องเป็นคำ ๆ
2. วิธีสอนแบบเทียบเสียง คือ ขีดการเทียบเสียงสระ หรือสระและตัวสะกดเป็นหลักในการอ่าน เพื่อประโยชน์ในการเทียบเสียงหัดอ่าน
3. วิธีสอนแบบมาตรฐาน คือ สอนให้อ่านเป็นคำหรือเป็นประโยค โดยคัดเลือกคำและประโยคที่มีความหมายต่อผู้เรียนมาให้อ่านและเขียน
4. วิธีสอนแบบผสม หมายถึง การนำวิธีสอนเป็นคำ เป็นประโยคมาเป็นหลัก แล้วจึงสอนด้วยวิธีเทียบเสียง แจกลูก

ระบุปะนิย์ นาคทรพรพ (2552 : 44) ได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมการอ่านไว้ว่า การส่งเสริมความสามารถในการอ่านแก่เด็กนั้นเป็นงานที่ยากมาก เพราะการอ่านได้นั้นมิได้หมายความว่าเห็นตัวอักษรแล้วออกเสียงได้เท่านั้น แต่กินความไปถึงว่าจะต้องเข้าใจความหมาย ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความมุ่งหมายของผู้เขียน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย อย่างไรก็ตาม การค้นคว้ายืนยันว่าเด็กสามารถจะอ่านดีได้ ถ้าครูมีวิธีสอนที่คิดแบบต่างๆ ประกอบกับสนับสนุนให้เด็กปรับปรุงการอ่านของตนเอง ที่ครูอาจทำได้โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และความเพลิดเพลิน ซึ่งจะได้ออกการอ่าน ที่กล่าวว่าครูมีวิธีสอนที่คิดแบบต่างๆ นั้น หมายความว่าไม่มีวิธีสอนที่ดีที่สุดแต่เพียงอย่างเดียว ครูต้องทำทุกวิธีเท่าที่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์แก่การเรียนของเด็ก เช่น

วิธีที่ 1 ชั่วให้เกิดความสนใจ เพราะความสนใจจะชวนให้เด็กอ่านบ่อยๆ จนเกิดทักษะในอันดับที่ 2 แล้วความรู้ก็จะตามมาเป็นอันดับที่ 3

วิธีที่ 2 เริ่มด้วยความสนใจ ถัดมาก็คือความรู้ซึ่งครูแนะนำให้ แล้วหาวิธีบังคับทางอ้อมให้ฝึกอ่านจนเกิดทักษะ เช่น ตั้งคำถามให้ตอบ เป็นคำถามที่ต้องไปอ่านหนังสือจึงจะได้คำตอบหรือมอบหมายให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งนักเรียนจะต้องอ่านคำอธิบายวิธีทำจึงทำได้เหล่านี้ เป็นต้น

วิธีที่ 3 เริ่มให้ความรู้ก่อน เมื่อมีความรู้แล้ว เกิดความสนใจแล้ว ชูใจให้ฝึกทักษะดังกล่าวมา ที่กล่าวในตอนต้นถึงประโยชน์ในการเรียนของเด็กจากการอ่านก็คือ เด็กจะได้รับความรู้ ความสนใจ และทักษะทั้ง 3 อย่างนี้ จากกลวิธีการสอนของครู

สรุปได้ว่า การสอนอ่านมีหลายวิธี การเลือกวิธีสอนอ่านขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความพร้อม ความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนอ่านและจำคำได้ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเขียนสะกดคำ

ความหมายของการเขียนสะกดคำ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

สลักจิต ตั้งสุจริตวงศ์ (2534 : 10) และพฐู ทั้งแดง (2539 : 1) มีแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของการสะกดคำ สอดคล้องกันสรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นการสอนให้นักเรียนเขียนได้ถูกต้อง โดยเรียงลำดับอักษร สระ และวรรณยุกต์ ตามหลักเกณฑ์ของหลักภาษา และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2552 และสื่อความหมายกันได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 203) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนหมายถึง ก. ชัดให้เป็นตัวหนังสือ หรือเลข, ชัดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ, วาด, แต่งหนังสือเขียนไทย น. วิชาเขียนภาษาไทยตามคำบอกของครูเพื่อฝึกเขียนตัวสะกด การันต์ให้ถูกต้อง, เขียนตามคำบอกก็ว่า

ณัฐภานต์ชาติเพชร (2549 : 25 - 26), คาราณีโพธิ์ไพร (2552 : 15) และศุภวัฒน์จินโจ (2552 : 14) มีแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของการสะกดคำ สอดคล้องกันสรุปได้ว่าความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกดการันต์ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และเป็นคำที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

วิไล พลอาสา (2552 : 33 - 34) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำ ไว้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กจะต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้องก่อน จึงจะสามารถเขียนเป็นประโยคและเรื่องราวได้ การเขียนผิดจะเหมือนกับการพูดผิดทำให้ไม่สามารถสื่อความหมายเรื่องราวที่ต้องการตามที่ตั้งใจ เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มเรียนคำ

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การจัดเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดตัวการันต์ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 เพื่อให้ได้คำที่ถูกต้อง มีความหมายและใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2540 : 116) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน สรุปได้ว่า

การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเขียนหนังสือคิดเป็นการบ่งบอกว่าผู้เขียนไม่สนใจในการใช้ภาษา

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 156) ได้กล่าวถึงการเขียนสะกดคำว่า การเขียน สะกดคำ เป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนเป็นประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้จะไม่สามารถเข้าใจ เรื่องจากผู้อื่น และแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำ ได้ถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มเรียนคำเพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และช่วยให้เด็ก ใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

ณัฐกานต์ ซาคิเพชร (2549 : 26) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะ นอกจากจะช่วยสื่อความหมายและคงความถูกต้องของหลักภาษาแล้วยังทำให้เกิดความคงนามทาง ภาษา นอกจากนี้การเขียนสะกดคำยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการเรียนวิชาอื่นๆ อีกด้วย

รัชการดา เหลาแก้ว (2550 : 20) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่สำคัญมาก ครูผู้สอนทุกคนควรตระหนักในความสำคัญและหมั่นฝึกฝนให้นักเรียนเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง เพราะการเขียนเป็นสื่อที่แสดงความรู้สึของผู้เขียน ไปยังผู้อ่าน คนอ่านจะเข้าใจดีมากถ้าผู้เขียน เขียนได้ถูกต้องนอกจากนี้การเขียนที่ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนในกลุ่มสาระอื่นๆ ซึ่งจะช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ได้กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการเขียนว่า ต้องมีทักษะ ในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย เขียนบันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 39)

ดารานิ โทธิไทร (2552 : 16) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำนั้นมีความสำคัญมากเพราะ เป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียน ถ้าเขียนสะกดคำผิด ความหมายของคำจะเปลี่ยนไป สื่อสารกัน ไม่เข้าใจ แต่ถ้าสะกดคำถูกต้องก็สามารถสื่อสารกันได้เข้าใจ และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ตรงตามความคิดและความต้องการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการใช้ สัญลักษณ์แทนเสียงพูด ถ้าเขียนสะกดคำผิดจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปทำให้สื่อสารกัน ไม่ตรงความหมาย นับว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในทักษะการเขียน นอกจากนี้การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการเขียนสะกดคำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 39 - 43) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเขียน เพื่อเน้นคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

1. การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย เขียนบันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน
2. การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว การออกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน
3. การเขียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวิตประวัติ อัดชีวิตประวัติและประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ
4. การเขียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวความคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึก รายงาน การศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 44 - 47) กำหนดตัวชี้วัดชั้นปี ด้านการเขียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชัดเจน
3. เขียนบันทึกประจำวัน
4. เขียนจดหมายลาครู

5. เขียนเรื่องตามจินตนาการ

6. มีมารยาทในการเขียน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการเขียน จะมุ่งเน้นการเขียนสะกดคำตามอักษรวิที การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย เขียนรายงาน จากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนสะกดคำจึงมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพูด ถ้าเขียนสะกดคำผิดจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปทำให้สื่อสารกันไม่ตรงความหมาย นับว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในทักษะการเขียน นอกจากนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเรียนวิชาอื่นๆ อีกด้วย

ปัญหาการเขียนสะกดคำ

กรรณิการ์ พวงเกษม (2532 : 2) ได้กล่าวถึง ปัญหาและข้อบกพร่องจากการเขียนสะกดคิดว่ามีรูปแบบในการเขียนสะกดคิด ดังนี้

1. เขียนสะกดผิดที่พยัญชนะ
2. การตัดและเติมสระ สระเปลี่ยนรูป การเขียนสะกดผิด การเขียนสระเสียงสั้นยาวสลับกัน เขียนคำที่ประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์ สระประสม เขียนผิด
3. ใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง
4. ใช้ตัวสะกดผิด ใช้ตัวสะกดผิด เขียนคำมาจากภาษาอื่นผิด เขียนผิดโดยทอนเสียงให้สั้นลง หรือยืมเสียงให้ยาวออก เขียนคำที่ใช้ ร ล ฃ คำควบกล้ำผิด เขียนสระ ไอ โอ และฮัย ผิดที่ ใช้อักษรนำผิด

วรณี โสมประจวบ (2537 : 503-504) ได้ศึกษาลักษณะของคำที่มักเขียนสะกดผิด มีดังนี้

1. คำที่มีหลายพยางค์ เช่น สนุกสนาน พลุหัดบตี มกุฎราชกุมาร
2. คำที่ประและไม่ประวิสรรชนีย์ เช่น สะควก สบาย ฯลฯ
3. คำที่มีวรรณยุกต์ไม่ตรงกับคำออกเสียง เช่น เหล้า หุ้ง ลอกแลก
4. คำที่ใช้ ใ- อัย อ้า อัม เช่น จาระไน เหงื่อไหล ไคลย้อย อัยการ รัตนดรัย อัมพาด
5. คำที่มีสระผสม เช่น เลี้ยง เดียว เพื่อน เหมือน
6. คำที่มีเครื่องหมายแทนขนาดกำกับ เช่น ประโยชน์ สัตว์ เสาร์ พิสูจน์
7. คำพ้องเสียง เช่น หน้า-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ-น้ำ
8. คำลดรูปหรือคำเปลี่ยนรูปสระเมื่อมีตัวสะกด เช่น ชวน พบ พิศดาร
9. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา เช่น รูป โรค โทษ อธิบาย อารานนา

10. คำที่มีอักษรนำ เช่น ขนม ตลาด ถนน ขมุขมิบ เขี่ยน แลล้ม
 11. คำที่มี ห นำ และ อ นำ เช่น หย่า หย่า หลา แหลม หยาก
 12. การใช้ ร ว ลควบกล้ำ เช่น กล้วย มะพร้าว กรับ กวาด ความ แพร่งพราย
ตราครุฑ พลัดพราก เกลี่ยกล่อม สรวล
 13. คำที่ใช้ รร (ร หัน) เช่น บรรทัด รูปพรรณ อุปสรรค สรรพคุณ
 14. คำที่มีความหมายเป็นนามธรรม เช่น ความสุข ความซื่อสัตย์ เวทมนต์
ไสยศาสตร์ อชฌาศัย
 15. คำราชาศัพท์ เช่น เษษฐา เถลิงพระชนมพรรษา พระบรมฉายาลักษณ์
 16. คำที่ใช้ในบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เช่น บทมอลย์ จัณฑาล อาชรมี
สามานย์ ประภัสสร
 17. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น ไนลอน เต็นท์ เซ็ต फिल्म แอลกอฮอล์
 18. คำพิเศษและมีกฎกเว้น เช่น ซาดิ จริง สัปดาห์ สังเกต ศิริษะ
จากปัญหาที่ได้ศึกษาสรุปได้ว่าสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิด ดังนี้
 1. นักเรียนไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคำนั้น เช่น ไม่เคยพูด ไม่เคยเห็น ไม่เคยเขียน
 2. นักเรียนไม่รู้หลักการใช้ภาษา เช่น หลักการเขียนคำที่ประวิสรรชนีย์และ
ไม่ประวิสรรชนีย์ หลักการใช้ ศ ษ ส หลักการใช้ตัวกรันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักการใช้
ใ ไ อัย ไ-ย หลักการใช้มาตราตัวสะกด
 3. นักเรียนไม่ทราบความหมายของคำนั้นๆ เช่น คำพ้องเสียง
 4. นักเรียนฟังไม่ชัด เช่น คำควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มี ร ล
 5. นักเรียนใช้หลักการเทียบผิด เช่น สาเหตุ กับ สังเกต ญาติ กับ อนุญาต
 6. นักเรียนไม่คุ้นเคยกับคำที่มาจากภาษาอื่นๆ
- สุปราณี คาราชาย (2539 : 91-92) ได้ศึกษาการเขียนสะกดคำผิดของนักเรียนตั้งแต่
ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา พบว่า สาเหตุการสะกดผิดเกิดจาก
1. ออกเสียงผิด เช่น

คำ	ออกเสียง	เขียน
ไม้ไผ่	ไม้ - ไร่	ไม้ไร่
พวยยาม	พะ - ยาม	พวยม
สวรรณคด	สะ - หวัน - นะ - คด	สวรรณคด
ประณีต	ปรา - นีต	ปราณีต
 2. มีแนวเทียบผิด เช่น

คำ	เทียบกับคำ	เขียน
อนุญาต	ญาติพี่น้อง	อนุญาต
เนรมิต	มิตรสหาย	เนรมิตร
สันโดษ	โคศเคี้ยว	สันโดศ
3. เห็นคำสะกดผิดเสมอจนเข้าใจว่าเป็นการสะกดถูก เช่น		
อุปไมย	เขียนเป็น	อุปมัย
ปรากฏ	เขียนเป็น	ปรากฏ
พิศวาส	เขียนเป็น	พิศวาส
4. ไม่สนใจเขียนให้ถูกต้อง เช่น		
จักรพรรดิ	เขียนเป็น	จักรพรรดี
ปราศรัย	เขียนเป็น	ปราศรัย
อัยยาศัย	เขียนเป็น	อัยยาศัย

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 157) ได้ศึกษาคำยักซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิดนั้น สาเหตุที่เขียนผิดสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างทีสะกดผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักการประวิสรรชนีย์ หลักการใช้ ศ ษ ส หลักการใช้สะกดกรันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักมาตราตัวสะกดและอื่น ๆ
3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง ทำให้ความหมายสับสน เช่น กัณฑ์ - กรวณ ขันธุ์ - ขวรรค์
4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น คราว คลอง กรอง เกลี่ยกล่อม กลอง กรอง สรวล
5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายถอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอลัก คอกเตอร์ แท็กซี่
6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น ราว - ดาว ราด - ลาด

ณัฐกานต์ ชาติเพชร (2549 : 28) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิดเกิดจากนักเรียนขาดพื้นฐานประสบการณ์ทางด้านภาษา ขาดการสังเกต ขาดความเอาใจใส่ ขาดการฝึกฝนต่อเนื่อง ขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา ออกเสียงบกพร่องจนกลายเป็นความเคยชินและไม่เห็นความสำคัญของการเขียน รวมทั้งอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนจำคำที่เคยเขียนสะกดผิดไปใช้

คาราณี โพธิ์ไพร (2552 : 17) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิด มาจากตัวผู้สอน

วิธีการสอน ตัวนักเรียน และสื่อต่างๆ ดังนั้นครูผู้สอนเป็นบุคคลที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย และสามารถจดจำวิธีเขียนคำที่ถูกต้องได้

ศุภวัฒน์ จินใจ (2552 : 15) กล่าวว่า ปัญหาของการเขียนสะกดคำผิด มีสาเหตุมาจากตัวผู้เขียน เขียนตัวสะกดผิด ซึ่งมีสาเหตุแตกต่างกันออกไป เช่น ใช้แนวเทียบผิด มีประสบการณ์ในด้านการเขียนผิด ไม่รู้หลักภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การโฆษณาสินค้า สื่อมวลชน ป้ายโฆษณาสินค้าต่างๆ

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำผิด เกิดจากนักเรียนขาดประสบการณ์ด้านภาษา ขาดการสังเกต ขาดความเอาใจใส่ ขาดการฝึกฝน ขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์การเขียนคำ ออกเสียงบทร่องจนกลายเป็นความเคยชิน และไม่เห็นความสำคัญของการเขียน รวมทั้งตัวครูวิธีการสอน และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนจำคำที่เคยเขียนสะกดผิดไปใช้

ประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิภาพ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

จันทร์ฉาย เตมียาการ (2533 : 89) กล่าวว่า การผลิตสื่อหรือวัตกรรมนั้นถ้าจะให้ได้มาตรฐานต้องผ่านขั้นตอนการทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพและปรับปรุงจนสื่อหรือวัตกรรมนั้นได้เกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิเศษศักดิ์ โครธธษา (2535 : 127) กล่าวว่า เป็นการกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพของสื่อหรือวัตกรรมเพื่อเป็นการประกันว่า สื่อหรือวัตกรรมมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนเพื่อช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536 : 354) กล่าวว่า เป็นการนำสื่อหรือวัตกรรมไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพของสื่อหรือวัตกรรมเพื่อตรวจสอบ และพิจารณาคุณค่าของสื่อหรือวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ทำให้สื่อหรือวัตกรรมมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยวงศ์ พรหมวงศ์ (2537 : 494-496) เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับ ประสิทธิภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตพึงพอใจว่า หากผลงานที่ผลิตขึ้นมี ประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดการสอน หรือแผนการสอน หรือสื่อวัตกรรมการสร้างขึ้นนั้นจะมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มต่อการลงทุนผลิตรายออกมาเป็นจำนวนมาก การกำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพกระทำได้ โดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ประสิทธิภาพจะกำหนดเป็น เกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของ ผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากนวัตกรรมนี้แล้ว ผู้เรียน จะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองาน หรือ แบบทดสอบท้ายแบบฝึกได้เฉลี่ย 80% และทำ แบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80% การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 ให้ผู้สอนพิจารณาตามความ พึงพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็น เจตคติอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรตั้งไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้ เท่าใดก็ทำได้เท่านั้น เช่น ในระบบการสอนของไทยปัจจุบันกำหนดโดยไม่ตั้งใจไว้ 0/50 นั่นคือ กระบวนการมีค่า 0 เพราะครูมักไม่มีเกณฑ์เวลาให้งาน หรือแบบฝึกหัดแก่นักเรียน ส่วนคะแนน ผ่านคือ 50% ผลจึงปรากฏว่าคะแนนนักเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉลี่ยแต่ละปี เพียง 51% เท่านั้น

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

ขั้นการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) เป็นการทดลองกับนักเรียน 1 คน โดยใช้ เด็กอ่อน ปานกลางและเก่ง เมื่อคำนวณหาประสิทธิภาพได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก จึงปรับปรุงซึ่งได้ค่า E_1 / E_2 เท่ากับ 60/60 จึงนำไปทดลองแบบกลุ่ม

ขั้นการทดลองแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน (ละผู้เรียนเก่ง กับอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่า เกณฑ์โดยเฉลี่ย ห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

ขั้นการทดลองภาคสนาม (1:100) เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 40-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หากค่า

จากเกณฑ์ไม่ถึง 2.5% ก็ยอมรับ หากแตกต่างกันมาก ผู้สอนกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์ สมมุติว่าเมื่อทดสอบประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 83.5/85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์เป็น 85/85 ได้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2537 : 494-496)

จากขั้นตอนและแนวทางในการหาประสิทธิภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดที่สร้างขึ้นไว้ที่ 80/80

คำดัชนีประสิทธิผล

ความหมายของคำดัชนีประสิทธิผล

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำดัชนีประสิทธิผลไว้ ดังนี้

เผชิญ กิจกรรมการ (2542 :1-6) ได้กล่าวถึง ดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง การประเมินสื่อการเรียนที่ผลิตขึ้น เรามักจะดูประสิทธิผลทางด้านการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่อนี้ ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณี การเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะ ก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ เช่น ในกรณีการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 % และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 % ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทั้งสองปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะตัวแปรทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่เนื่องจากการทดลองทั้งสองกรณีนั้นมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2545 : 278-279) กล่าวว่า หมายถึงการประเมินสื่อการเรียนที่ผลิตขึ้น มักจะดูถึงประสิทธิผลทางด้านการสอนและการวัดประเมินผลของสื่อนี้ ตามปกติแล้วจะเป็น

การประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของค่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังเป็นการไม่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการสอนครั้งที่ 1 ปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 18 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 67 และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 27 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 74 ซึ่งเมื่อนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติทั้งสองกลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสอง ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเหมือนตัวแปรทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดลองทั้งสองกรณีนั้น มีคะแนนพื้นฐานแตกต่างกัน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) ซึ่งจะแปรผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี

สรุปได้ว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนที่ได้จากการเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

แนวทางในการคำนวณเพื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีประสิทธิผล

ฮอปแลนด์ (Hovland, 1949: unpagged; อ้างถึงใน เผลอญ กิจระการ, 2542 : 2) ได้เสนอดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอปแลนด์ เสนอว่า ค่าความสัมพัทธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพของสื่อ

เวบบ์ (Webb, 1963 : unpagged ; อ้างถึงใน เผลอญ กิจระการ, 2542 :3) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้วิธีการ 3 แบบ ซึ่งเพิ่มเติมจาก “ดัชนีประสิทธิผล” ของฮอปแลนด์ โดยเวบบ์ให้ความสำคัญค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนซึ่งเรียกว่า วิธีการ (Conventional) โดยจะคำนวณจากการนำค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุมลบออกจากคะแนนร้อยละของกลุ่มทดลองแล้วจึงหารด้วยคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่เพิ่มขึ้น (หรือลดลง) เปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุมดัชนีประสิทธิผล มีรูปแบบในการหา ดังนี้ (Goodman, Fletcher and Schneider, 1980 : 30-34)

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ } E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1}$$

เมื่อ P_1 = คะแนนทดสอบก่อนเรียน

P_2 = คะแนนทดสอบหลังเรียน

หมายถึง จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัด ระหว่างการทดสอบก่อนเรียน (P_1) และการทดสอบหลังเรียน (P_2) ซึ่งคะแนนทั้ง 2 ชนิด (ประเภท) นี้ จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%)

ตัวหารของดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_1) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนจะสามารถทำได้

สรุปได้ว่า การหาค่าดัชนีประสิทธิผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน หรือ หาค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และคะแนนการทดสอบหลังเรียน คำนวณได้จากการหาค่าความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลองและการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนพื้นฐาน และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ซึ่งดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อการสอน

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

มัจจนานา พันธุ์ประสิทธิ์ (2543 : 143) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลการตอบแทน คือผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมทั้งการส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

ศุภศิริ โสมาเกตู (2544 : 49) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง เป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงานซึ่งมีความหมายกว้าง

รวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้าได้ในทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

คาราณี โพธิ์ไทร (2552 : 40) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของแต่ละบุคคล หากมีการตอบสนองต่อความคาดหวังด้วยดีก็就会有ความพอใจเกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากการตอบสนองต่อความคาดหวังน้อยก็อาจผิดหวังหรือไม่พอใจ

วิไล พลอาสา (2552 : 47) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบหรือพอใจต่อการเรียนซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกทักษะ

เป็ญจวรรณ เสาวโค (2553 : 45) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจ โดยอาศัยแรงจูงใจภายใน แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อการเรียนการสอนของครูและแสดงให้บุคคลรอบข้างได้รับรู้ ในทางบวกหรือในทางที่ดีขึ้น โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยผู้วิจัยสร้างขึ้น

สรุปได้ว่า ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะ ดังนี้ (Scott. 1970 : 124)

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานจะมีความหมายต่อผู้ทำ
 2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผล ในการสร้างสิ่งทีุ่่งใจภายในเป้าหมายของงานต้องมึลักษณะ ดังนี้ มีความภูมิใจในการทำงานการทำงานโดยตรง งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จจริง
- เมื่อนำแนวคิดของสก็อต (Scott) มาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวคิดนี้
1. ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
 2. วางแผนการสอนอย่างเป็นกระบวนการและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายในการทำงาน สะท้อนผลงานและทำงานร่วมกันได้

เฮอริชเบอร์ก (Herzberg, 1959 : 113-115) ได้ทำการค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The motivation hygiene theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

2. ปัจจัยค้ำคูณ (Hygiene factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

สรุปได้ว่า การทำงานจะต้องมีการศึกษาความต้องการ วางแผน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นการกระตุ้นสร้างแรงจูงใจในการทำงานและเกิดความพึงพอใจในการทำงานนั้น ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

สมยศ นาวิการ (2525 : 119; อ้างถึงในเพชรลดา โพธิ์ทอง, 2550 : 56) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงาน จะถูกเชื่อมโยงโดยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดการตอบสนองของความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวเมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายใน หรือรางวัลภายในเป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่างๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองหาให้ตนเอง เช่น การได้รับการยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่ที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนเกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมาย เมื่อเกิดความพึงพอใจจะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ผลที่ดี หรือนำพาใจนำไปสู่ความพึงพอใจทำให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ ความพึงพอใจคือ

ความรู้สึกรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ ในสิ่งที่คิด ที่เกิดจากการได้รับตอบสนองในสิ่งที่ตนคาดหวังไว้ เป็นไปตามที่คาดหวังจนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

نونงนิคข์ เตยจอหอ (2547 : บทความย่อ) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม STAD เรื่องการอ่านจับใจความชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนชลประทานบ้านกอไฉด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการเรียนรู้ คือ 1) เครื่องมือในการทดลองปฏิบัติจริง 2) เครื่องมือในการประเมินผลการเรียนภาษาไทย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติการ 5 วงจร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการบันทึกการสังเกตและการสัมภาษณ์ และแบบทดสอบย่อยเพื่อประเมินความรู้ผลการเรียนรู้ปรากฏว่ากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ตามวงจรปฏิบัติการ 5 วงจร นักเรียนมีความสนใจในระดับดีและมีคะแนนจากแบบทดสอบย่อยวงจรปฏิบัติการที่ 1 เฉลี่ยรวมร้อยละ 56.26 วงจรปฏิบัติการที่ 2 เฉลี่ยรวมร้อยละ 74.40 วงจรปฏิบัติการที่ 3 เฉลี่ยรวมร้อยละ 83.70 วงจรปฏิบัติการที่ 4 เฉลี่ยรวมร้อยละ 94.80 วงจรปฏิบัติการที่ 5 เฉลี่ยรวมร้อยละ 100

แสงมะณี รูปสอาด (2549 : บทความย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมในระดับมากและมีประสิทธิภาพ 85.75/82.33 2) ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (2.1) ผลการวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าเกณฑ์ด้วยละ 75 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (2.2) ผลการวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การอ่านจับใจความมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

วันดี วิภาคนาวิน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะ ความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิ โนทัศน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดี ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) แบบฝึกทักษะ ความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิ โนทัศน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดี ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง เรื่องวรรณคดีไทยที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 82.67/93.55 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิ โนทัศน์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียน หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึก ทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิ โนทัศน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียน วรรณคดีไทยอยู่ในระดับมาก

อินทิรา ศรีสว่าง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการ การเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนพหุชนภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 85.55/88.61 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว และแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด

เพชร สິงวี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการได้รับ การสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC โดยภาพรวมนักเรียนมี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

พัชรภรณ์ สุขนิคย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสื่อความสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่าความสามารถในการเขียนสื่อความหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุษุทัย ไชยขาว (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเป่า (รัฐราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า 1) ปฏิบัติการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกดโดยใช้รูปแบบ การเรียนรู้แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบCIRC สามารถพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนได้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สรุปได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นตอนจัดกิจกรรมเข้ากลุ่มเป็นการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มแบบละความสามารถ นักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน อัตราส่วน 1 : 2 : 1 กิจกรรมเข้ากลุ่มจะเปลี่ยนแปลงไปเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีประมาณ 4-6 คน เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้รวดเร็ว ทำกิจกรรมเสร็จทันเวลาที่กำหนด (2) ขั้นศึกษากลุ่มย่อย การศึกษาร่วมกันใช้เทคนิควิธี CIRC หลายรูปแบบเพื่อให้กลุ่มย่อยมีการพึ่งพาอาศัยกันและกันทั้งการช่วยเหลือให้กำลังใจกัน การแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกทักษะการอ่านการเขียน ทุกกลุ่มจะช่วยเหลือกันตามบทบาทและหน้าที่ (3) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม เป็นการแข่งขันเกมการอ่านการเขียนคำ แข่งขันตามระดับความสามารถหรือแข่งขันกันระหว่างกลุ่มย่อย นักเรียนแต่ละกลุ่มสนุกสนานกับเกมแข่งขันอ่านคำเขียนคำส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันทุกคน (4) ขั้นสรุปทบทวนและประเมินผลงานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนและประเมินผลการทำงานกลุ่มเพื่อพิจารณาจุดเด่น จุดด้อย ให้แต่ละกลุ่มประเมินการทำงานกลุ่ม โดยการประเมินตนเอง เพื่อน และครู นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการทำงานกลุ่มตามขั้นตอนมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (5) ขั้นทดสอบย่อย ทดสอบรายบุคคลเพื่อดูความก้าวหน้าและเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกดตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (6) ขั้นยกย่องหรือประกาศให้รางวัลกลุ่มตามที่ตกลงกันนักเรียนมีความพึงพอใจกับรางวัล และรางวัลเป็นการเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ผลการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 86.42 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85.71 ของนักเรียนทั้งหมด 3) ผลการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ดารานี โปธิ์ไทร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 87.07/85.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95

เบญจวรรณ เสาวโค (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะ ภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 89.82/87.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรม

ศศิธร มงคลทอง (2548 : 72) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง น้ำเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการพัฒนาคุณสมบัติของชุดกิจกรรม ผลการประเมิน พบว่าค่าเฉลี่ย การประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาอยู่ในระดับ ดี

จันทร์จิรา รัตนไพบูลย์ (2549 : 108) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดค่าย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มีการพัฒนาคุณสมบัติของชุดกิจกรรม ผลการประเมิน พบว่าค่าการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาอยู่ในระดับ ดี

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างชุดกิจกรรม เสริมทักษะ การเขียนสะกดคำภาษาไทยตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า 1) ชุดกิจกรรม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.67/82.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้ชุดกิจกรรม คะแนนเฉลี่ย จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนน ทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ 3) คำนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าคำนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8244

ทัศนียา แก้วคงคำ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรม การเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) ชุดกิจกรรม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.54/85.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลการทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้ชุดกิจกรรม คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนน ทดสอบก่อนเรียน และ 3) คำนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าคำนี ประสิทธิผลเท่ากับ 0.8542

จุฬาทิพย์ บุญฤทธิ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรม การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ความสัมพันธ์ระหว่าง E_1/E_2 เท่ากับ 82.80/83.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) หลังการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าการฝึกคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องและการมีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือกันทั้งในกลุ่ม และ

บุคคลในครอบครัวจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการคิดการทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พิชญ์สินี สุดประเสริฐ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียน โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาราม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเขียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ 80.63/80.48 2) ทักษะการเขียนของนักเรียนหลังการเรียนชุดกิจกรรมการเขียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเขียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ซูยันโต (Suyanto. 1998 : 149) ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ในโรงเรียนนอกชาการ์ตา (Yogyakarta) ซึ่งเป็นโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ในแถบชนบทของอินโดนีเซีย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนในชั้นเกรด 3, 4 และ 5 โดยการแบ่งเป็นกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD และกลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มตามสังกัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

คุก (Cook. 2000 : 108) ได้ศึกษาผลกระทบของเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD ที่มีต่อการสร้างมิตรภาพระหว่างเชื้อสายของนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันและอเมริกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนเกรด 6, 7 และ 8 จำนวน 256 คน ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ กลุ่มทดลองถูกกำหนดให้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD และกำหนดให้กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการเรียนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถเพิ่มความสามารถใกล้ชิดของมิตรภาพระหว่างเชื้อชาติได้

เซียร์โบเรอ (Seaborough. 2001 : 164) ได้ทำการสำรวจการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนปกติ ในหลักสูตรการสอนวิชาแคลคูลัสเบื้องต้น ในมหาวิทยาลัยโดยได้ดำเนินการสำรวจระดับผลคะแนนจากการทดสอบ ความคงทนจากการจำเนื้อหาบทเรียน ทักษะคิดที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เกรดผลการเรียนที่ได้รับ เพื่อใช้เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาที่มีผลการเรียนอ่อนในวิชาคณิตศาสตร์ พวกเขาสามารถพัฒนาระบบสมองผลการเรียนของตนเองในการสอบปลายภาค

ให้สูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยยังสามารถทำนายได้ว่า นักศึกษาหญิงที่มีระดับผลการเรียน C D หรือ F ในวิชาแคลคูลัสเบื้องต้น เมื่อถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ พวกเขาสามารถพัฒนาระดับผลการเรียนของตนเองในหลักสูตรวิชาแคลคูลัส 1 ให้สูงขึ้นและสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิกัลด์ (Wicklund, 2003 : 3457- A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับมหาวิทยาลัยแต่ในระดับอุดมศึกษาซึ่งไม่มีงานวิจัยสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้กำหนดสมมุติฐานไว้ 4 ข้อ คือ

- 1) นักศึกษาที่เรียนแบบเอกเทศภาพและการเรียนแบบร่วมมือมีผลแตกต่างกัน
- 2) การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นรายบุคคลมีเวลาในการช่วยเหลือของครูแตกต่างกัน
- 3) นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบร่วมมือมีระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทำงานที่มอบหมายแตกต่างกันและ
- 4) นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาแตกต่างกัน การศึกษาใช้รูปแบบการทดสอบหลังเรียน โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเรียนแบบร่วมมืออีกกลุ่มหนึ่งเรียนแบบรายบุคคล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือกันใช้เวลาในการศึกษาคอมพิวเตอร์น้อยกว่านักเรียนที่เรียนเป็นรายบุคคล แต่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันในเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในสมมุติฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรม

มิตเชล (Mitchell, 1980 : 1392- A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเขียนสะกดคำ 3 แบบ คือ กลุ่มที่ 1 ใช้พจนานุกรม เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้กิจกรรมการเขียนเรื่อง เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 และใช้สองวิธีร่วมกัน เป็นกลุ่มทดลองที่ 3 จากการศึกษาพบว่า วิธีการสอนการเขียนสะกดคำทั้ง 3 วิธี ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ในด้านความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนและการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลองทั้ง 3 วิธีไม่แตกต่างกัน

ลอเรย์ (Lawrey, 1978 : 817-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึง 3 โรงเรียนในระดับประถมศึกษา จำนวน 87 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกจากแบบฝึกทั้งหมด 4 แบบฝึกที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเวลาในการทำแบบฝึกทักษะ มีคะแนนทดสอบหลังการทำแบบฝึกทักษะมากกว่าก่อนทำแบบฝึกทักษะ

แลนไครย์ (Landry, 1996 : 494-A) ได้ศึกษาวิธีการสะกดคำของนักเรียนในระดับกลาง จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อค้นคว้าวิธีการที่เด็กในชั้น ไคโซคำ (การสะกดคำ) ที่คุ้นเคยกับคำที่ไม่คุ้นเคย การวิจัยนี้ได้ทำการสัมภาษณ์จากเด็กเกรด 7 จำนวน 20 คน ผู้ที่ซึ่งอ่อนในเรื่องการสะกดคำ ข้อมูลรวบรวมโดยการสัมภาษณ์บันทึกเทป เป็นเวลา 15 นาที วิธีการคือให้นักเรียนเขียนคำทั้งคำง่ายและคำยาก และเขียนประโยค หลังจากนั้นนำคำมาวิเคราะห์

หาเหตุผลเกี่ยวกับการคิดของพวกเขา ในการใช้ความพยายามในการสะกดคำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า 1) เด็กนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นในการสะกดคำ 2) เมื่อสอบถามนักเรียนแล้วนักเรียนสามารถจำแนกวิธีการที่พวกเขาใช้ในการสะกดคำได้ 3) นักเรียนส่วนมากมีความเชื่อมั่นในการสะกดคำและ 4) การส่งเสริมจากผู้ปกครองและครูเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของนักเรียนในการสะกดคำ

ไมเกลลิดิส (Michaelidis. 1997 : 31-A) ได้ศึกษาถึงผลของการฝึกทักษะการสะกดคำโดยใช้โปรแกรมการฝึกที่สร้างขึ้น (WART-R) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีอายุระหว่าง 6-8 ปี จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่าในการทดลอง 4-5 ครั้ง ในกลุ่มเด็กอายุ 6 ปี และ 7 ปี เมื่อเปรียบเทียบผลก่อนเรียนและหลังเรียน พบความแตกต่างของจำนวนคำที่สะกดถูกต้อง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และในกลุ่มเด็กอายุ 8 ปี ไม่พบความแตกต่างของผลก่อนเรียนและหลังเรียน

ดอลเล (Dolle. 2001 : 2617-A) ได้วิเคราะห์ความแตกต่างในคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชากฎหมาย ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการวิจัยกฎหมายและการเขียน ซึ่งศึกษาโดยใช้การสอนแบบดั้งเดิมกับการสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมของแต่ละสัปดาห์สอนด้วยกลยุทธ์การสอนแตกต่างกัน 2 กลยุทธ์การสอนแตกต่างกัน 2 กลยุทธ์ และเนื้อหาแตกต่างกัน 2 เนื้อหา ในระหว่างเรียนแบบ 2 แบบ ในการทดลองอย่างเดียวกันนี้ ทุกส่วนของชั้นเรียนถูกสุ่มเลือกมาทำกำหนดให้ได้รับการสอนแบบตามขั้นตอนการสอนด้วยชุดกิจกรรมหรือได้รับการสอนแบบดั้งเดิม แม้ว่านักเรียนได้รับการสอนทั้ง 2 แบบตามขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมและการสอนแบบดั้งเดิม แต่ก็ศึกษาหัวข้อต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่ได้ของผู้ถูกทดลอง ในการสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับการสอนแบบดั้งเดิม ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ในการทดลองที่สอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม แบบมีลำดับขั้นตอนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มที่เรียนตามแบบการสอนแบบดั้งเดิม

โทนี่ (Tony. 2005 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าชุดกิจกรรมที่ได้นั้น ต้องมีสาระสำคัญ เนื้อหาการให้โอกาสนักเรียนตั้งคำถามและบทสรุปขององค์ประกอบเหล่านั้นต้องสอดคล้องกับช่วงเวลา สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ แบบฝึกหัดและคำแนะนำนักเรียน การจดบันทึกของครูและการถ่ายทอดบทเรียน หลักการที่ส่งเสริมการพัฒนาแผนการสอน ต้องมีความเชื่อมโยงกันในส่วน of โครงการที่ส่งเสริมการคิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวทางการสอน การประเมินผล

มีค (Meck. 2008 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบวิธีสอนด้วย
ชุดกิจกรรม กับวิธีสอนแบบธรรมดา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
ด้วยชุดกิจกรรม และวิธีสอนแบบธรรมดา สำหรับสอนนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่าวิธีการสอน
โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพสูงกว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องมิกิจกรรมที่หลากหลาย มีสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตรงกับความ
สนใจและความสามารถของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ
ภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีความสำคัญต่อ
การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้
ชุดกิจกรรมถือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเมื่อนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบร่วมมือ จะสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี
และมีประสิทธิภาพ